БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 199 (8419)
АВГУСТЫН 23
ПЯТНИЦА
1957 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй профсоюзуудые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Россида түрүүшын революционно профессиональна союзуудай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, тэрэшэлэн социализм байгуулха хэрэгтэ Советскэ Союзай хүдэлмэришэн ангиин профессиональна организацинуудай элитэ ехэ габьяатай байһыень, мүн коммунизм байгуулха талаар хүмүүжүүлгын шухала һургуули болоһыень тэмдэглэн—СССР-эй Профессиональна Союзуудые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной августын 20.

Хуули гаргаха тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг РСФСР-эй Верховно Соведэй комиссида

Олониитэдэ харша, бусадай хү...үн дээрэ амидардаг хүнүүдтэй ...га тэмсэл хэдэг болохо тухай тус ...с хүнүүдэй, мүн ниитын органи...цинуудай олон дурадхал, һанам...анүудые хараадаа абан, «Олониитэдэ харша, хүнэй хүзүүн дээрэ амидарагшадтай шанга тэмсэл хэдэг болохо тухай» Хуулиин проектые хуули гаргаха тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг РСФСР-эй Верховно Соведэй комисси зохёогоод, энэ Хуулиин проектые РСФСР-эй Верховно Соведэй удаадахи сессиин үзэмжэдэ табиха гэжэ шиидхээ. Зүбшэн хэлсэхын тулада тус Хуулиин проект доро толилогдобо.

Хуули гаргаха тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг РСФСР-эй Верховно Соведэй комиссиин проект

Олониитэдэ харша, бусадай хүзүүн дээрэ амидарагшадтай шанга тэмсэл хэдэг болохо тухай

ХУУЛИ

...гууехэ Октябриин социалисти...скэ революциин илаһанай ашаар ...анай ороной ажалшад Коммуни...ческэ партиин хүтэлбэри доро ...энэ социалистическэ общество ...гуулаа. Манай орондо хүниие ...рлаха, мүлжэхэ ябадал болюу...гдаһан, бусадай хүзүүн дээрэ за...м зоной амидарха социальна үн...һэ һуури усадхагдаһан байна. ...апиталистическэ оронуудай ажал...дые ядаралтай муу байдалда ...уулдаг хүдэлмэригүй байха яба...л манай орондо үгы болонхой. ...н үгытэй ядуу, үлэсхэлэн хооһон ...аһууха ушарнууд үгы. Социали...ческэ арадай ажахын таһалга...агүй урган хүгжэдэг дээрэһээнь ...хэтэн бүхэн өөрынгөө мэргэжэ...эр хүдэлхэ, тиигээд хэһэн хүдэл...эриингөө хэмжээ, шанарай зэр...эр түлөөһэ абаха эрхэтэй.

Мүн СССР-эй эрхэтэн бүхэн һур...ули хэжэ, ямар нэгэн мэргэжэл...й болохо аргатай. Манай ороной ...хэтэн өөрынгөө хүсэл эрмэлзэлгэ...й, оюун бэлигтэйгээ тааралдуу...н тусхай мэргэжэл олодог гээшэ. ...лон миллион хүбүүд, басагад дээ... дунда һургуулинуудта, фабрич...-заводской һуралсалай һургуули...удта болон ремесленнэ училищи...удта һурана, политехническэ һу...лсал орон доторнай улам ехээр ...елүүлэгдэнэ, интернат-һургуули...уд олошорно.

Эрхэтэнэйнгээ хүдэлмэриень ...нгэдхэхэ, тэдэнэй ажабайдалые ...айжаруулха тушаа Совет гүрэн ...г үргэлжэ оролдолго гаргана.

Хүдэлмэришэн болон албахааг...адай салин хүлһэн саг үргэлжэ ...эшэлнэ, колхознигуудай олзо до...дынь ехэ болоно, мүн ажал хэхэ ...адалгүй гү, али үтэлһэн эрхэтэндэ ...ам һайн, ехэ туһаламжа үзүүлэг...дэг боложо байнхай.

Ажал хүдэлмэри гээшэ Совет гү...эймнай түгэс хүсэтэй байха, арад ...ной ажабайдалай шууд һайжарха ...и эшэ үндэһэн мүн. Советскэ ...оюзда бүхы эрхэтэн ажаллаха эр...ээ бэелүүлхэ гүйсэд арга болом...отой. Энэ эрхые олгоходоо, ...ССР-эй Конституци ажал хэжэ ...адаха эрхэтэн бүхэн ажаллаха ...лгатай, ажал гээшэ тэдэнэй нэрэ ...ндын хэрэг гэжэ тодорхойлно. ...ихэдэ «Хэн ажал хэнэгүйб, тэрэ ...ихэ эрхэгүй» гэһэн гол ёһон бэе...үлэгдэдэг.

Совет эрхэтэн, эрэшүүл болон эхэ...рнүүд завод, фабрикануудта, ...ахтануудта, транспорт, барилга ...эрэ, колхоз, совхозуудта, МТС-...үдтэ, эмхи зургаануудта шэн габь...атайгаар хүдэлдэг гү, үгышье һаа ...лониитэдэ туһатай хүдэлмэри гэр...э байжа хэдэг байна. Социалисти...скэ байгуулалтын үедэ шэнэ хү...үүд, коммунизмые ушар ёһо мэ...эн, эдэбхитэйгээр байгуулагшад ...рган гараа. Энэ хадаа манай агуу...э түйлалта мүн.

Гэбэшье, ажал хүдэлмэришэ со...ет бүлэ соо олониитэдэ харша, хү...эй хүзүүн дээрэ амидардаг хүнүүд үшөөл бии байһаар. Иимэ хүнүүд нюдэ бүглэхын тулада ямар нэгэн хүдэлмэридэ ородог гү, али ажал хэнгүйгөөр, ажалшадые хууран мэхэлжэ олзо олодог; үгышье һаа ажал хэжэ шадаха аад, обществодошье, гэр бүлэдөөшье туһатай ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй, энээгүүр тэрээгүүр зайгуултажа, гуйраншалжа ябадаг, заримдаа гэмтэ ябадал гаргадаг байна.

Хүнэй хүзүүн дээрэ амидарха социальна үндэһэ һууриин советскэ обществодо үгы болгогдоһон дээрэһээнь залхуу зайрангууд, миил эдеэшэд манда байха ёһогүй. Олониитэдэ харша, хүнэй хүзүүн дээрэ амидардаг хүнүүдые, мүн олониитэдэ туһатай хүдэлмэри хэхэһээ хорото муухайгаар хулжагшадые бүхы совет олониитэ шоо үзэжэ, шобто харана; тиимэ хүнүүд олониитын, мүн гүрэнэй зүгһөө хатуугаар хэһээгдэхэ ёһотой.

Бусадай хүзүүн дээрэ амидарагшад социализмын аюултай дайсад гээшэ, тиимэһээ тэдэниие гансал олониитын зүгһөө хүмүүжүүлхэ бэшэ, харин гүрэнэй зүгһөө баалалгын хүдэлмэри хүүлэн заһаха ёһотой гэжэ Совет гүрэниие байгуулагша агууехэ В. И. Ленин тоолодог байгаа.

Социализмын үедэ хүнэй хүзүүн дээрэ амидарха гээшэ тон таарахагүй ябадал гэжэ тоолоод, мүн олониитэдэ харша, хүнэй хүзүүн дээрэ амидарагшадые олониитын зүгһөө, тэрэшэлэн гүрэнэй зүгһөө баалалтаар хүмүүжүүлхэ тэмсэлые шангадхаха тухай тус тус хүнүүдэй болон ниитын организацинуудай олон һанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абан, Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтооно:

Статья 1. Наһаа хүсэжэ, ажал хэхэ шадалтай болоһон аад, обществодо харша, хүнэй хүзүүн дээрэ амидардаг хүнүүдые, хүн зондо туһатай хүдэлмэри хэхэһээ хорото муухайгаар хулжагшадые, тэрэшэлэн ажал хэнгүйгөөр олзо олодог хүнүүдые олониитэ зүбшэн хэлсээд, шиидхэбэри гаргажа, хоёрһоо табан жэл хүрэтэр ондоо тээшэнь зараха, тиихэдэ тэдэнээр тэндэнь заабол ажал хүүлхэ гэжэ тогтоохо.

Город болон городой түхэлтэй тосхонуудта үйлсын комитет гү, али домоуправлениин дэргэдэ байгаад, ниитын эмхи гурим сахилгада туһалдаг комисси, харин хүдөө газарта—ажалшадай депутадуудай сельскэ Соведүүд эрхэтэнэй ниитын суглаа зарлажа, дурсагдаһан хүнүүдые ондоо тээшэнь зараха тухай шиидхэбэри гаргадаг байха.

Ондоо тээшэнь зараха тухай олониитын шиидхэбэриин гаргагдахада, ниитэ суглаан дээрэ заатагүй иимэ хүнүүд байха ёһотой: городуудта болон городой түхэлтэй тосхонуудта—тэндэхи үйлсын комитедэй; домоуправлениин даадаг газарта гү, али нэгэ ехэ байшанда байдаг наһаяа гүйсэһэн 100-һаа үсөөн бэшэ хүнэй олонхинь, хүдөө газарта—һуурин газарай (деревниин) наһаяа хүсэһэн зоной олонхинь байха ёһотой. Суглаанда хабаадагшадай олонхинь гараа үргэжэ дуугаа үгөөд, ондоо тээшэнь зараха тухай шиидхэбэри абаха.

Гэмтэ нюурай үнэн зүрхэнһөө гэмээ мэдэржэ, заатагүй заһархаб гэжэ үгэее үгөө һаань, туршалгын болзор үгэжэ, һануулга хээд, орхижо болохо. Үгтэһэн болзор соо гэм хэгшэ гүйсэд заһарха ёһотой.

Статья 2. Ондоо тээшэнь зараха тухай эрхэтэнэй ниитын суглаанай абаһан олониитын шиидхэбэриие тэндэхи ажалшадай депутадуудай районно гү, али городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүд баталдаг байха. Гүйсэдхэхэ комитедүүд суглаанай шиидхэбэриин хэр зүб, үндэһэ баримтатайгаар абтаһыень гурбан үдэрэй туршада шалгажа үзэхэ.

Ондоо тээшэнь зараха тухай олониитын шиидхэбэриин баталагдахатайнь адли, энэ шиидхэбэри дары бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Зарагдаһан газарһаа табилгагүйгөөр тэрьедэһэн хүн мүнөө бии байгаа Хуулиин ёһоор, уголовно харюусалгада хабаадуулагдана.

Статья 3. Мүнөө бии байгаа СССР-эй болон РСФСР-эй уголовно хуулиин ёһоор хэһээгдэхэээр гэм хэһэн хүнүүд тус хуулиин 1-дэхи статьяда хараалагдаһан ёһоор — олониитын шиидхэбэреэр хэһээгдэхэ ёһогүй.

Хүнэй хүзүүн дээрэ амидарагшад уголовно Хууляар хэһээгдэхэ гэм хээд байна гэһэн баримтануудые прокуратурын органууд болон милици тон наринаар шалгаха, ямар ушарһаа бусадай хүзүүн дээрэ амидардаг байжа, гэмтэ ябадал хэдэг байгааб гэжэ элирүүлхэ ёһотой.

Статья 4. Энээгүүр тэрээгүүр зайжа ябадаг гү, али гуйраншалдаг наһаа хүсэһэн хүнүүдые хоёрһоо табан жэл хүрэтэр арадай сүүд ондоо тээшэнь зараха эрхэтэй. Тиихэдэ зарагдаһан газартаа тиимэ хүнүүд заатагүй ажал хэхэ ёһотой гэжэ тогтоохо.

Статья 5. Ажал хэжэ шадахагүй гү, али хүнтэн ажал хэхэ шадалтай аад, үе мүсэ дутуу, эрэмдэг хүнүүдэй байдаг гэртэ байхаһаа зорюута хулжажа, иишэ тиишээ зайгуултажа, гуйраншалжа ябадаг хүнүүдые ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд шиидхэбэри гаргажа, үе мүсэ дутуу, эрэмдэг хүнүүдэй байдаг гэртэ тэдэниие ондоо тээшэнь табихагүйгөөр оруулха ёһотой.

Ажал хэжэ шадахагүй хүнүүдэй зайгуултахаяа, гуйраншалхаяа болихын тулада тусхай хэмжээ хараалжа бэелүүлхыень, мүн тиимэ хүнүүдые эрэмдэг хүнүүдэй байдаг байшанда оруулха тушаа хэмжээ хараалхыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Советтэ даалгаха.

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдтэ, СОВХОЗУУДТА ҮБҺЭ САБШАЛГЫН, СИЛОС ДАРАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1957 ОНОЙ АВГУСТЫН 20-ной МЭДЭЭН

МТС-үүд	Үбһэ сабшалгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Силос даралгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	МТС-үүд	Үбһэ сабшалгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Силос даралгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	МТС-үүд	Үбһэ сабшалгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Силос даралгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Баргажанай	43,9	1,2	Хамнигадайн	55,7	12,7	Чесанын	65,5	15,2
Хүнтэйн	50,3	12,5	Погранична	47,1	1,0	Закаменай	87,6	16,6
Бичурын	78,9	4,5	Гашейн	55,0	8,8	Ториин	83,3	7,4
Бага-Куналейн	79,2	13,0	Хонхолойн	63,4	11,1	Бургалтайн	62,1	1,6
Охин-Булагай	59,9	5,3	Суулгын	60,0	5,0	Иволгын	51,4	10,2
Цагаан-Усанай	21,5	3,0	Сэлэнгын	30,0	10,3	Саянтын	40,4	2,7
Үшөөтэйн	33,7	8,9	Сухын	44,4	14,5	Итанцын	61,3	12,1
Эгэтын	46,4	16,8	Тарбагатайн	59,8	6,8	СОВХОЗУУД:		
Нарһатын	65,1	14,3	Жэрэмэй	38,0	14,0	Боргойн	18,0	8,3
Курбын	57,6	9,5	Ехэ-Куналейн	83,7	13,8	Бичурын	60,3	9,3
Шэнэ-Бэрээнэй	78,6	7,0	Түнхэнэй	83,6	23,6	Яруунын	101,3	64,1
Кабанскын	38,2	6,1	Хэрэнэй	58,2	27,0	Кяхтын	49,8	18,1
Темлюйскэ	71,7	8,4	Хориин	48,7	7,7	Сэлэнгын	30,0	35,2
Ехэ-Кударын	62,5	9,4	Хэжэнгын	71,1	25,0	Хориин	37,9	6,9
						«Эрдэм» совхоз	44,8	6,0

ҮДЭРТӨӨШЬЕ, ҺҮНИНДӨӨШЬЕ —

ажаллажа, таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряан абая!

1100 гектар таряа хуряахабди

Энэ жэлдэ Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозуудай үргэн дэлгэр тарялангай ургаса урданайхиһаа жэшээгүй һайн. Тиимэһээ, энэ таряагаа богонихон болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гээшэ механизаторнууд, колхознигуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Мүнөө жэл МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд дээрэ 47 комбайн, 15 лафетнэ жатка, суглуулдаг 25 машина хүдэлхэ юм. Тиигээд энэ жэлдэ хуряагдаха 10 мянган гектар ороохото культурануудай 7000 гектарыень амяарлан хуряагдаха. Энэ түрүү онол арга хэрэглэһэнэй ашаар нёдондо жэлдэ ургаса хуряалгые урда жэлэйхиһээ 10—12 хоногоор богонидхоһон, хэдэн мянган центнер таряае гээлтэдэ оруулангүй хуряажа абаһан юм. Тиимэһээ, мүнөө жэлдэ тус аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, таряагаа гээлтэгүйгөөр, түргэнөөр хуряажа абахые оролдохобди.

«Путь к коммунизму» колхозой гэшүүд механизаторнуудтай хамта һайн ургаса түйлаа. Тарялангайнгаа бүхы талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер ургаса абахаар хараална. Харин зарим участогуудһаа гектар бүриин 17—18 центнер ороохо таряанай ургаса абтахаар багсаагдана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ би 909 гектарай ороохото культура амяарлан хадаһан ба сохиһон байнаб. Тиихэдэ үдэртөө 20 га нормын орондо 40 гектар хүрэтэр амяарлан хадагша һэм.

Мүнөө манай эндэ таряанай амяарлан хуряалга эхилэнхэй. Түрүүшын 10-аад гектар хадагдаад байна. Ургаса хуряалгын болзорые богонидхохын тула үдэр һүнигүй ябахаар, агрегадайнгаа хүдэлмэриие хоёр халаанда эмхидхэнхэйбди. Минии туһалагшаар Георгий Жарников, трактористаар Михаил Жарников ажаллана. Бидэ гурбан мүнөө жэл 600 гектар таряа амяарлан хадаха, 500 гектар таряа сэхэ хадаха ба амяарлан хадагдаһыень суглуулан сохихо уялга абаад, хуряалгын үедэ комбайнай агрегадуудай ажалай ехэ бүтээсын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ республикын комбайнернууд болон механизаторнуудые уряалнабди.

Манда энэ жэл МТС-эй дирекци «С—6» маркын шэнэ комбайн, шэнэ лафетнэ жатка үгэнхэй. Ажалаа үглөөнэй 4 часта эхилжэ, һүниин 1 час болотор (хэрбээ шүүдэр унаагүй—хуурай һүни байгаа һаань, бүришье орой болотор) хаданабди. Үглөөгүүр ажалаа эхилхын урда жаткаяа шалгажа үзөөд, тоһодонобди. Тиигээд жаткынгаа отолдог аппарадые нарин шалгажа, хаража ябадагбди. Тракторист Жарниковай тракторaa һаадгүй һайнаар жолоододог дээрэһээ, бидэнэр нэгэшье һаатажа байнагүйбди.

Ургасаяа амжалтатай, шанар һайнтайгаар хуряаха гээшэ комбайнернууд болон механизаторнуудай хүндэтэ хэрэг мүн. Тиимэһээ нэгэшье үдэр, час һаатангүй, бүтээсэтэйгээр ажаллаха гэжэ түрүүшын үдэрһөө хойшо оролдонобди. Манай агрегат «Комбайн» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан комбайнер нүхэр Андреевэй агрегадынхидтай мүрысэнхэй юм.

Ойротожо байгаа Агууехэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойе ажалай амжалтатайгаар угтахын тула абаһан уялгаяа дүүргэхэбди.

Иннокентий Жарников,
Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер.

Амяарлан хуряалга үргэдэнэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Зэдын аймагай колхозуудта таряа хуряалга үдэрһөө үдэртэ улам үргэдэжэ, амяарлан хуряалгада колхозууд олоороо ороно. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ лафетнэ жаткын хоёр агрегат хабарай хара таряа хадажа байнхай. Лафетнэ жаткын машинист Виктор Колмаков 2. үдэр соо 32 гектарай таряа хадаба. Машинист нүхэр Вершинин нэгэ үдэрэй туршада 17 гектар таряа хуряагаа.

Энэ колхоз августын 22-то 105 гектар ячмениин талмайе амяарлан хуряажа захалба. Һаядаа 334 гектар шэниисын полидо орохоор хараална.

Мүн Чапаевай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, «Октябрь» колхозууд таряагаа амяарлан хуряажа эхилээ. Полинуудай эдеэшэһыень хаража, шалгажа байгаад, колхознигууд болон механизаторнууд саг дары амяарлан хуряажа захална.

В. Бошаров.

Лафетнэ жаткаар 20—23 гектар хадана

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Урда урда жэлнүүдтэ таряагаа комбайнаар хуряадаг байхадаа Бичурын аймагай колхозууд таряанайнгаа эдеэшэжэ хатуужаһан хойнонь хададаг тула ургаса хуряалгые ехээр удааруулдаг, гээлтэ хоролтодо оруулдаг байһан юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи колхозууд болон МТС-үүд ороной түрүүшүүлэй жэшээгээр үргэлжэ ехэ полинуудаа амяарлан хуряадаг болоо.

Энэ жэлдэ аймагай колхозуудай полинууд дээрэ ороохо таряанай ургаса һайн. Ургаса хуряалгые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэхын тула түрүү колхозууд механизаторнуудай туһаламжаар таряагаа амяарлан хуряажа захалаа. Ленинэй, Калининай, Логовскиин, Сталинай (Мэргэнтэ) нэрэмжэтэ колхозууд таряа хуряалгада ороһоор хэды хоножо байна.

Таряа хадажа захалһан түрүүшын үдэрнүүдһээ лафетнэ жаткын машинистнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ трактористнууд болон лафетнэ жаткын машинистнууд илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Лафетнэ жаткын машинист нүхэр Ипатов амяарлан хуряажа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн машинистнууд Г. Асеев, А. Перевалов гэгшэд үдэр соо нормын ёһоор 16 гектар хадаха байһан аад, 20—23 гектар хадана.

Эндэ хуряалгын шанар һайн. Хадагдаһан таряан нэгэ жэгдэ ваалнууд болон унажа, тэндээ эдеэниинь хатуужажа байнхай. Хадагдаһан полинуудай ургасые багсаахада гектар бүриһөө 10—12 центнер таряан сохигдохо ха.

Үдэр хоногой ошохо тума аймагай бэшэ бэшэ колхозууд хойно хойноһоон таряандаа ороно.

М. Иванов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хонин ажалайнгаа гээгдэлые усадхажа шадахабди

Партиин XX съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд мал ажал, илангаяа хонин һүрэг хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта түйлаа. «Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг колхозоймнай хонишодые бүри ехэ амжалтада зоригжуулаа.

Доторойнгоо арга боломжонуудые хаража үзөөд, артелиимнай гэшүүд парти болон правительствынгаа хандалгада харюу болгон, зургаадахи табанжэлэй эсэс хүрэтэр хонидойнгоо тоо толгойе хоёр дахин олон болгохо, нооһо хайшалан абалгые гурба үлүүтэй дахин ехэ болгохо гэжэ шиидэв.

«Заветы Ильича» гэжэ манай хүдөө ажахын артель Ториингоо аймаг соо тиимэшье олон. хонитой бэшэ юм. Бухы отарануудтамнай хамта дээрээ 8650 толгой хонид бии. Энэ тоо 1957 ондо дүүргэхэ түсэбтэмнай хүрөөгүй, 200-гаад толгойгоор дутана. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, хонидоо һубайруулан, хурьгадаа олоор гарзалуулһанһаамнай болоо. Тиигэжэ 100 толгой эхэ хонин бүриһөө 73 хурьга абаһан байнабди.

Хонин ажал хүгжөөхэ асуудалда урда жэлнүүдтэ тиимэ ехэ анхарал табигдадаггүй байгаа гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Илангаяа зун, намарай үедэ хони һайн бэлшээри дээрэ зүбөөр адуулжа, таргалуулха, тиигэжэ элүүр энхэ, томо хурьгадые олоор абаха тушаа оролдодоггүй байгаабди. Зарим хонишоднай хонидоо муугаар харууһалһан байна. Жэшээлхэдэ, Гындэнжап Тугутовай, Шахир Хисматовай, Бизья Раднаевай отарануудай хонид нёдондо хүсэд таргалаагүй һэн.

Үнгэрһэн жэлнүүдэйнгээ эдэ дутагдалнуудые хараадаа абажа, саашадаа энэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулхые партимнай манһаа эринэ. Хэрбээ 1956 ондо 7168 толгой хонитой байһан һаа, 1960 оной һүүлдэ 14800 хонитой болохо, 1956 ондо 101 центнер нооһо абаһан байгаа һаа, табан жэлэй эсэстэ 330 центнертэ хүргэхэ зайлашагүй зорилго бидэнэй урда табигдаба. Энээниие дүүргэхэ арга шадабари, эрхэ нүхэсэл манда бии гээшэ. Мүнөө жэлэй июль һарын хэдэхэн үдэр соо 1700 хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдэбэ. Байгша оной декабрь һарада 1700 хурьган абтаха болоно.

Энэ шухала хэрэгые манай правлени, партийна эхин организаци өөрынгөө хиналта доро абажа, тус хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэһэн байна. Дурсагдаһан хүдэлмэри дээрэ харюусалгатай хүнүүд табигдаа һэн. Колхоздо искусственна үрэжүүлгын хоёр пункт хүдэлмэрилөө. Тэрэнэй нэгэндэ үрэжүүлэгшэ техникээр комсомолка Анна Цыденова хүдэлмэрилөө. Нүгөө пунктдань Нургали Галиев гэгшэ хүдэлөө. Тэдэнэр даалгагдаһан хэрэгээ хүндэтэйгээр дүүргээ. Гэхэтэй хамта, Иволгын племрассаднигай дэргэдэхи искусственнаар үрэжүүлхэ станци манда хүсын үрэ үгэхэ талаар бага туһаламжа үзүүлээ. Тэдэнэй эльгээһэн үрээр оройдоо 100 хүрэхэгүй хони үрэжүүлээбди.

Хонидой олошорхотой хамта, тэрэ хэрэгые шиидхэхэ эрхим хүнүүд манда хэрэгтэй. Тиимэ хүнүүд манайда олон. Нарибтар нооһотой хонидой отара дээрэ коммунистка Цырен-Дулма Дагбаевае табиһан байгаабди. Тэрэ отарынхид нооһо хайшалалгаар колхозой хонишодой дунда түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Колхоз хонин һүрэгэйнгөө үүлтэр һайжаруулха зорилгоор нёдондо Ставропольско хизаарһаа 300 толгой түлгэ хонидые асаруулһан байна. Тэдэ хонидые коммунист Булад Дармаевта даалгаһан байнабди. Тэрэ хонидой үбэлэй харууһалга һайнаар эмхидхээ. Отарын хонид хүшэ һайнтай. Тус отарын хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм шахуу нооһон энэ жэлдэ абтаа.

Тэрэшэлэн комсомолка Мария Хисматовагай отара 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, һайн үрэ дүн түйлаа. Булад Чердонов гэгшэ хонин ажал дээрэ 20 жэл соо ажаллана. Энэ үбгэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тон баян.

Хонин һүрэгые хүгжөөлгын асуудал шиидхэлгэдэ хамагай түрүүндэ тэжээлэй база, һайн байра ехэ удхашанартай. Малай үбэлжэлгын эхилтэр хонидтоо хүшэ абхуулха тон шухала гэжэ ойлгообди. Илангаяа эхэ хонидые зун, намарай бэлшээриин һүүлээр бордожо, хурьгалха хүрэтэрнь тарган тобир байлгаа хадамнай һайн хурьгад гараха болоно. Тиимэһээ мүнөө жэл эхэ хонин бүхэндэ 0,5 тонно силос, зеленко, концентрат ехээр бэлдэхэ болонобди.

1957 ондо хонидой хоёр шэнэ байра бариха, хуушан байрануудаа заһабарилха байнабди. Энэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Гэхэтэй хамта, саашадаа хонидой байра барилга үргэдхэгдэхэ юм.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин алдарта 40 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэлые колхозой партийна организаци толгойлно. Агитаторнуудые шэлэн оложо, мал ажал дээрэ томилоо. Ажалай түрүүшүүлые харуулһан фото-монтаж түхеэржэ эхилээбди. Тэрэшэлэн колхозойнгоо тосхониие гоёон шэмэглэхэ, колхознигуудые ажалай габьяада зоригжуулһан уряа лозунгнуудые гудамжануудаар хадаха хүдэлмэри эмхидхэжэ байнабди.

Хонин ажалые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар хараалһан хэмжээ-ябуулганууднай бодото хэрэг дээрээ дүүргэгдэхэ байһаниинь лабтай. Мүнөө агитаторнууднай КПСС-эй обкомой VI пленумэй шиидхэбэриие, республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ уялгануудые хонишодто тайлбарилна.

Н. Цыбиков, колхозой партийна организациин секретарь.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн республикын модошодой дунда үдэр бүри үргэдэнэ. «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 92 мянган кубометр модо гүрэндэ үгэхэ, ажалайнгаа бүтээсые 1956 онойхиһоо 7,3 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаһан байгаа.

Ой модоной, саарһанай, модо болбосоруулха промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком, «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэлэй пунктнууд, мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй июль һарын дүнгүүдые согсолон гаргаба.

Модо бэлэдхэлэй пунктнуудай дундаһаа модо шэрэлгээр июль һарынгаа түсэбые 141 процент дүүргэһэн Байгалай леспромхозой «Безымянная» пунктын модошод түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гэй дамжуулгын Улаан туг, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртөө. Тэндэ хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалайнь бүтээсэ 144 процент болоо.

2-дохи мүнгэн шангые Хандагайн леспромхозой Хандагай гэжэ пунктын модошод, 3-дахи мүнгэн шангые Курбын леспромхозой Ойбонтын пунктынхид абаба.

Д. Цыренов.

Шэнэ уялга абаба

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр ажаллажа байнад. Заводой үйлэдбэрилдэг продукциин хэмжээн һара бүри нэмэнэ. Байгша оной долоо һара соо тус заводой хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур хоёр миллион үлүүтэй түхэригэй хюрөөдэмэл модо оронойнгоо арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээгээ. Тиигэхэтэй хамта, продукциингаа өөрынь үные 7,7 процентээр химдаруулжа, мүн лэ гүрэнэй ехэ мүнгэ арьбалаа.

Заводой коллектив саашанхи арга боломжоёо хаража үзөөд, шэнэ уялга абаба. Тэрэнэй ёһоор модо хюрөөдэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 10-да дүүргэхэ байна. Мүн жэлэй эсэс болотор 1 миллион 800 мянган түхэригэй продукци даабариһаа гадуур үйлэдбэрилхэ юм. Мүнөө хүдэлмэришэн бүхэн абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ гэһэн хүсэлэнтэйгөөр ажаллана. Август һара соо хүдэлмэришэд бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа, 8 һарынгаа даабариие болзорһоонь 20 хоног урид дүүргээ.

Заводой түрүү хүдэлмэришэд Василий Шкор, Иннокентий Щукин гэгшэд модо хюрөөдэдэг рамада хүдэлмэрилэн, ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Тэрэшэлэн Василий Никифоров, Антон Луговой болон бусад һүүлэй үедэ халаан бүхэнэйнгөө даабариие 150 — 160 процент хүрэтэр дүүргэдэг боложо, заводой Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэхэ эрхэ олоо.

Д. Аюшеев.

АНААГАЙ ҮБҺЭШЭД

Хангил тайга хүбшэ газарһаа эхиеэ абанхай, уруудам газарые эрьюулэн уужам тала руу урдажа ерэһэн Анаа гол элбэг уһаяа салгидхан Үдэ голдоо шудхан, шудхан байдаг. Илангаяа һүүлшын элбэг бороогой һүүлээр Анаа голой уһан эли бодо нэмэнхэй, эрьюулгэ хүүюур газартаа мушхаран харалан урдана.

Энэ голой хоёр бэеэр, орьёл торьёл үндэр хадануудай хормой боори туласа «Путь Сталина» колхозой нуга сабшалангай газар үргэлжэ һунан нэмжыдэг юм. Мүнөө энэ сабшалангай алишье нуга тохойдо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын эршэтэ халуун хүдэлмэри охин дундаа ябана. Тиигэжэ булад хажуур дабтаһан алха дүшын абяан, трактор машинануудай хүнхинөөн нуга талые зэдэлгэн, үдэшэ үглөөшье замханагүй. Аржыжа харагдагша бухалнууд хоног бүри харагдахаяа болин хорожо, арба, арбан хоёрой һууритай һүри болгогдон сомогдоно...

Үргэн Бууралда сабшалга-тармалгаая дүүржэ байхадаа хэлэхэдэмнай, тэдэнэй түрүүлжэ ябаһан хүдэр бажагар хүниинь:

— Яаха һэм даа. Алишье хүдэлмэридэ дүршэлтэй ябахада, ажал хэхэдэ хүнгэн юм,—гэнэ. Энэмнай «МАЗ-200» автомашинаар ажалладаг шофёр Александр Никитин байба.

— Амаралтынгаа арба—арбан хоног соо үбһэ сабшаха гэжэ ерээбди. Колхоздошье туһа нэмэри, тиигээд өөһэдөөшье үнеэдтээ үбһэ олохо байнабди,—гэжэ хэлээд, автогаражай механик Лука Четинов саашань хөөрэнэ: — Намда хээрын сэбэр агаарта, уһа голой хажууда үбһэ сабшажа байхада ёһотой амаралта болоно даа.

Мүн модошо дархан Семен Потёмкин, электромеханик Александр Добров, тракторист Николай Кушнарев гэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, колхоздо туһалхаар дүүрэн хүсэлөө мэдүүлнэ.

Эдэ найман нүхэдэй алинииншье үдэртөө одоол урданай десятина алдангүй унагаадаг бэрхэ хажууршал байба.

Ябаха дээрэмнай эдэ-

гээд Шэнгэлтын сабшаланда буужа байһан Агбан Ринчиновэй бригадынхидтай уулзаад, Анаае баруулжаа һүндэлхэ һанаатай ябанабди. Анаа голой зүүн бэедэ, Үргэн Бууралһаа урагшаа урданай бууса газарай мушхаржа унама тунга ногоон соо найман шираг эрэшүүлэй удаа удаалуулан һубарилданхай, хажуурай хурсые, шандааһанай шангые мэдүүлжэ ябахань харагдаба. Газарай хүрьһөөрынь шахуу сабшажа, үргэн жэгдэ мүрнүүдые туужа ябаһан шираг мундуу хүнүүдые харахадаа:

— Иимэ хүдэр олон үбһэшэдтэй танай колхоз малдаа бардам тэжээл бэлэдхэнгүй яаха гээшэбтэ. Үбһэ ногоонтнайшье урганхай ха юм. — гээд нүхэртөө хандабаб.

— Мүнөө жэл бардам тэжээл абаагүй һаа өөһэдтөө гомдохоор гээшэ. Эдэ хүнүүд Хандагайн леспромхозһоо колхоздо туһалхаяа ерээ юм, — гээд нүхэрни оруулжа ябаһан үндэр бороеё тэдээн тээшэ залана.

— Модошод байһанаа үбһэшэд болоходо ямар бэ, — гэжэ мэндэшэлдэнэй ахалагшань парторганизациин секретариин орлогшо нүхэртэмни хандажа:

—Даша-Шоймпол Батуевич, манда морин тармуур үглөөнһөө хожомдонгүй үгэхөөр болоот. Гараар тармажа сагаа барангүй ажаллабал һайн байна, — гээд хэлэхэдэнь:

— Тон зүб. Хойто хүршэ бригадаһаатнай нэгэ морин тармуур асаруулхые хэлсэжэ, таанадай эрилтые хангахабди, — гээд нүхэрни хэлэбэ...

Үлэн хүхэ хяагай хуха хатамаар халуун үдэр. Һүүдэгэй гүүртэдэ байрлаһан колхозой луговод Аюша Найдановай бригадын үбһэшэдтэ хүрэжэ ерэхэдэмнай үдын оролго боложо байба. Шэнэ ургасын хартаабха хэжэ бардамханаар гаргаһан амтатайхан шүлэеэ Цырма повар үбһэшэдтөө аягална, эдеэшэг һайхан сайгаа һүлэнэ. Үбһэшэдэйнгөө олоороо шууяатай, хүхюутэй эдеэлжэ, амаржа байхада хуушан хара шляпа доро даража үмдэнхэй, нюдэнэйнгөө шэл хирэ хирэ дээшэнь үргэжэ байгаад, жара гарамгай наһанай Дубшан Цырен үбгэжөөл гэрэй һүүдэртэ хажуур дабтажа һууна. Хажууданъ шүдэ хухархай тармуур, эшээ мүлигдэжэ байһан аса, хэдэн олон хажуурнууд, заһабарида ороһон мориной тоног зэмсэгшье бии.

— Бригадымнай уран гарта үбгэжөөл гээшэ. Үдэртөө үбһэшэдэй хажуур дабтадаг, эмдэрһэн таһарһаниие дары заһажа байхаһаа гадна, моридые манадаг юм, — гэжэ набтархан аад, шударгы янзын бэетэй, баруун хүлөө бага дохолон татадаг бригадир Аюша Найданов хөөрэнэ.

— Дубшан Цыренэй дабтаһан хажуур ямаршье ногоондо даасатай байдаг, — гэжэ дабтаһан хажуураа хаража байһан нэгэ наһатайшаг хүнэй хөөрэхэдэ:

— Намдаа юундэ һорһон малгай үмэдхүүлжэ оробот. Бишье хэхэл юумэеэ хэнэ бэзэб. Харин таанадни хэр ябана гээшэбтэ, — гээд нюдэнэйнгөө шэл дээгүүр хаража, үбгэн луговод хэлэнэ.

— Һаянай үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүн манай дунда үгы болоо. Машинашан Цыренжап Баяртуев хахад үдэр соо 4,5 гектар сабшажа, үдэрэйнгөө нормо дүүргээ,— гээд сулахан сагаан, урин зулгы шарайтай учетчик басаган Цырен-Ханда Цибикова хэлэнэ.

— Хура бороо орожо, хүдэлмэриемнай һаатуулаагүй һаань, мүнөө үбһэ абаха даалгабаряа дүүргэхэ дүтэлһэн байха һэмди. Тиигэбэшье, даалгабаряа һаяар дүүргэхэбди, — гэжэ бригадир Аюша Найданов хэлээд, — нүхэд, үдэһөө хойшо шангахан ажаллажархияа. Үдэшэ бригадын зүблөө хэжэ, арбан үдэрэйнгөө дүн хэлсэхэбди,—гэнэ.

...Уданшьегүй үбһэшэд амарһанайнгаа һүүлээр яаран ажалдаа гарана.

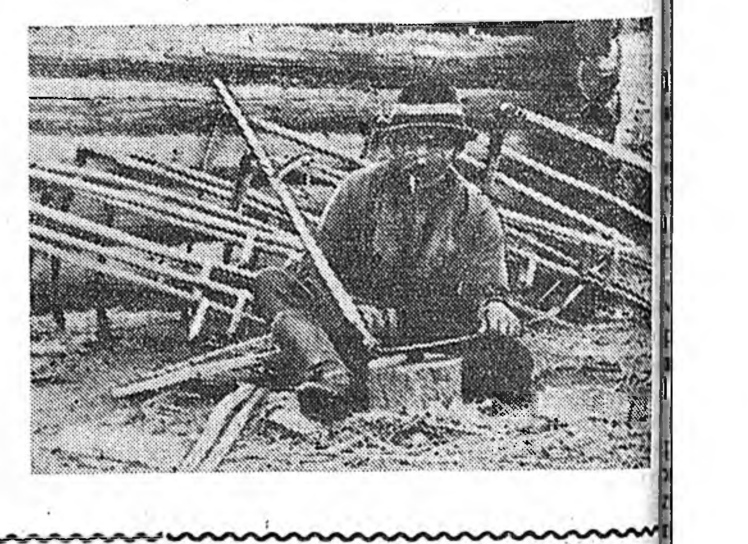
Үбэлэй гүүртын уужам хуһамаг соо арбан хоёр бухал дээрэ һуури табинхай хэдэн шираг залуу хүбүүд асарһан лэ бухалнуудые олошье асадангүй нюруудаа тулажа байһан һүриин оройдо шэдэнэ. Эдэ хүбүүдэй хэжэ байһан ажалые харахадаа омогорхобошье, бригадир Аюша һанаагаа зобонгёор:

— Эдэшни һарюу нюруулхаар шэгтэй болоол байна. Цымжит ошожо нюруу таталсал даа. Би хамһалсахамни, — гээд аса бариад, «Цымжит түргэлэ» гээд ошоно.

Энэ бригадын үбһэшэд тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэһээ хойшо һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Үнэхөөрөө, энэ бригадада үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүн үгы. Жэшээлхэдэ, морин косилкашад Цырен Батуев, Цыренжап Баяртуев, морин тармууршад Дугар Ванчиков, Цырен Цыбиков, Цырен-Ханда Цыденова гэгшэд үдэр бүри нормоёо 110 — 130 процент дүүргэнэ. Мүнөө тус бригадынхид 1500 гаран центнер үбһэ шанар һайнтайгаар абаад байна. Тиигэжэ энэ бригадынхид үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө юм.

Мүн энэ бригадынхидһаа Агбан Ринчиновэй, Рыгден Батуевай, Дагба-Доржи Дашицыреновэй бригадынхид гээгдэнгүй һайнаар ажаллажа, ашаг шэмэтэ адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Морин косилкашан Цыренжап Баяртуев сабшажа ябана. Хүреэ соо нүхэр Баяртуев Ц-Ж. 2. Хандагайн леспромхозһоо тус колхоздо туһалхаяа ерэгшэд гараар сабшажа байна. 3. Колхозой үбгэн луговод, бригадын хажуур дабтагша Дубшан Цыренов.

Ц. Дандаровай текст ба фото.

Һаалишадай зүблөөн

(Иволгин МТС-эй харьяата колхозуудтахи һүнэй-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнһөө)

Августын 16-да Иволгын МТС-эй харьяата колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болоо. Энээндэ хабаадагшад «Һү һаалгаар социалистическа уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай» КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Эрдыниевэй элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ талаар зарим тэды амжалта түйлагдабашье, ехэхэн дутуу дунданууд бии байһые элидхэлшэ элирүүлбэ.

Аймагай бүхы колхозууд адлирхуу арга боломжотой байһан аад, зариманиинь, жэшээлхэдэ, «8-е Марта», «Авангард», «3-я пятилетка»,Булганинай нэрэмжэтэ, «Коминтерн»» болон Андреевэй нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо нилээд нэмээжэ, үнеэн бүриһөө 300 — 400 литр һү үлүү ехээр һаагаа. Аймаг соогоо түрүү «8-е Марта», «Авангард» ба «3 пятилетка» колхозууд январиин 1-һээ хойшо үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ дээһэ һү һаагаа. Иволгын МТС-эй харьяата колхозуудтахи түрүү һаалишад—Екатерина Мергинева, Вера Батышева, Мария Попова, Людмила Загузина болон бусад жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1400—1600 литр һү һаагаад байна.

Зарим колхозуудай амжалта түйлабашье, Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго» XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаараа бусадһаа ехээр гээгдэжэ байнхай. Эдэнэр һү һаалгаяа нёдондонойхиһоон үлэ мэдэг дээшэлүүлээ. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хэдэхэн жэлэй урда һү һаалгаараа республика соохи түрүү колхозуудай нэгэн байһан аад, ажалайнгаа эмхидхэлэй муу дээрэһээ, һү ехээр абахын түлөө тэмсэлээ һулаpуулһан дээрэһээ аймаг соогоошье гээгдэжэ, хойшоо гараа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид үбһэ тэжээлтэй, дүршэлөөр баян малшадтайшье аад, һү багаар һаадаг байһаар. Ушарынь юуб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгһөө хиналта шалгалтын һула байһан дээрэһээ, үнеэдтэ үгтэхэ ёһотой тэжээлые угэнгүй, «гамнаһан» дээрэһээнь үбэл, хабарай үедэ һүн багаар һаагдаа. Мүнөөшье эндэ һү һаалгань дээшэлнэгүй. Иигэжэ сталинайхид хүршэнэрөө, мүн аймагаа гэдэргэнь татана.

Зунай бэлшээриин үедэ аймагай олонхи колхозууд һү һаалгаяа нэмээнгүй, июль, август һарануудта доошонь оруулһаниинь гэмшэлтэй. Зундаа түрүү ябаһан «3 пятилетка» колхоз июль һарада үнеэн бүриин аяар 45 литр һү июниинхиһээ багаар һаагаа. Энэ һара соо гансахан Булганинай нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаяа үнеэн бүриин 9 литрээр дээшэлүүлээ.

Элидхэлшэ хадаа һү һаалгын хороһоной шалтагаануудые элирүүлэн дурдаба.

— Юундэ һүн багаар һаагданаб гэхэдэ, үнеэдые һүниндөө адуулнагүйбди, ногоон тэжээл сабшажа, малдаа эдюулнэгүйбди, оролдосоёо һулаpуулаабди, — гэжэ элидхэлшэ тон зүб тэмдэглээ.

Һүнэй-товарна фермэнүүдэй дүүргэхэ зорилгонууд тухай тогтожо хэлэхэ зуураа, Иволгын МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө жэлдэ 1900 литр һү үнеэн бүриһөө һаажа, жэлэй дүүрэтэр 10—11 мянган центнер һү абажа шадахаа гэжэ тэмдэглэбэ. Энээнэй тула мүнөө тэжээл хуряалгада бултадаа хабаадажа, малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ, силос бэлэдхэхэ ёһотойбди. Мүн уһалуури, үбэлэй дулаан, һайн байранууд тухай хэлэгдэбэ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ малшад олоороо хабаадажа, шэнэ шэнэ уялгануудые абаа.

««3-я пятилетка» колхозой һаалишан Анастасия Гриценко иигэжэ хэлэбэ:

— Би нёдондо 14 үнеэнһээ тус бүриин 1450 литр һү һаагаа һэм. Энэ жэлдэ хоёр мянган литрын түлөө тэмсэжэ байнаб. Һү һаалгые дээшэлүүлхэ шэнэ зорилгын мүнөө табигдаад байхада, уялгаяа шэнэдхэн, 2200 литр болгонхойб. Һү абалгаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхын түлөө тэмсэе, уялгаяа шэнэдхэн хаража, һү абалгаяа улам дээшэлүүлэе, — гэжэ һаалишадые уряалнаб.

— Һү ехээр һааха хэрэг илангаяа зунай сагта адуулгашанһаа нилээд дулдыдадаг гээшэ. Би арбан жэлэй туршада мал адуулнаб, — гэжэ «Авангард» колхозой малшан Н. Егоров хэлэбэ.—Манай колхоз мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һаажа абаха зорилготой, тиигэхэ арга боломжотойшьебди.

Булганинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Загузина Людмила энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 литр һү һааха уялга абаба. «Коминтерн» колхозой һаалишан Бадмажапова — 2000 литр, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дамбаева — 1800 литр һааха гэхэ мэтэ уялгануудые абаа.

Суглаанайнгаа түгэсхэлдэ түрүү малшад 1957 оной, мүн ойрын 2—3 жэлдэ социалистическэ уялгануудые баталан абаба.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Яаматай яндан харгы

Амаралта абаад, Түнхэнэй аршан ошохоёо автобуста һуужа гараба һэн гэел даа. Түнхэнэй харгыгаар ябахадаа таһа һэжэрүүлхэт, толгойгоо дорьбоохогүйн тула юумэнһээ шанга гэгшээр бариад ябахат. Нюдөө аняад ябаа һаа, ой тайгын ялхи соогуур дондоргоһон мэтэ байдаг. Энэмнай Түнхэнэй тракт гэжэ нэрэтэй юм. Яама, ухааба гээшэнь яахын аргагүй. Бороотойдо энэ харгыгаар автобусай гэдэһэсээ уһан тоггодог. Машинанууд заһабарида орожол байха юм.

Зүүн Мүрэн тосхонһоо (эндэ харгын участок байдаг) зүүн, баруун тээшээ хэдэн модоной газартал яһала һайн, сохигдомол харгы бии. Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ харгын ноёд хажуугаархил харгыгаа заһадаг байба ха.

Б. Машкинов.

Баһа автобус тухай

Горячинск гэжэ халуун уһатай ганса курорт манай эндэ бии юм. Энэ курортдо ошожо, бэеэ аргалуулха шухала хэрэг гарадаг. Теэд тэндэ ошохо гээшэнь тон бэрхэшээлтэй. Улан-Удэ городһоо энэ курорт хүрэтэр аяар 200 модоной зайтай. Горячинск ошохын тула Улан-Удэ городһоо автобуста билет абахань нилээдгүй бэрхэшээлтэй байдаг. Гарахаһаа сүүдхэ урид автобуста билет абаагүй һаа, мордогдохогүйт. Тус курортдо ошожо амарха дуратай хүнүүдэй олон байдагые энэ баримта гэршэлнэ.

Гэхэ зуура, нэгэл арга баһа бии юм. Такси гэдэг хүнгэн машина байха. Нэгэ гү, али хоёр хүнэй һуупа гэхэдэ, хүн хүсэд бэшэ гээд, ябажа үгэдэггүй. Иимэ ушар ехэнхидээ колхознигуудта тудадаг гээшэ. Хэрбээ автотранспорт[...] конторын хүдэлмэриие юрэнхыдэ[...] хараад үзэхэ болоо һаа, город[...] аймагуудай центр хүрэтэр лэ а[...]тобусууд ябадаг байха юм. Те[...] хүдөө тосхонуудай хоорондо х[...]зон юугээр, хайшан гээд ябаха б[...]лоно гээшэб? Энээн тухай бодо[...] үзэхөөр болоо гэжэ һанагдана. Го[...]рячинск тээшэ хүнэй олоороо яб[...]даг үедэ автобус нэмэжэ ябуул[...]һаа яаха юм? Курортһоо һөөрг[...] бусахадаа арай гэжэ автобуста б[...]лет абабашье, хүдэлхэ забһаргү[...]гөөр түрисэлдэжэ ерэхэш. Эдэ б[...]гэдэн тухайда хаража үзэмөөр ба[...]гаа.

Закаменай аймагай «Дружб[а]» колхозой гэшүүдэй зүг[...]
Г. Батуев.

Бичурын совхоздо*

ҮНЕЭДЭЙНГЭЭ ҺҮ ШЭМЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТУЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Совхозой һаалиин дурбэн гүүртэ... неэдэйнгээ һү шэмые бүри ехэ ...олхын түлөө социалистическэ ...сэн улам хусэтэйгөөр дэлгэр... ...гэлжэлһээр. Арба хоноод лэ ...озой дирекциин, партийна бю..., профсоюзай дамжуулгын ...ан туг һү ехээр һаадаг гүүртын... ...барюулагдадаг болонхой.

...арин-Заганай һаалиин гүүртэдэ ...эрхим һаалишан Дулма ...маева, һаалиша хубүүд—Цы... Цыбикжапов, Жаргал Дуга... болон бусад худэлдэг. Тэндэ ...эй типовой байра бариган... Эндэхи һаалишад бултадаа эб... ...этэйгээр, бэе бэедээ туһалжа ...этай худэлдэг.

...густын 1-нэй мэдээгээр, түрүү ...ишан Дулма Гармаева 1957 ...нваринн 1-һээ хойшо үнеэн ...ээ 2302 килограмм һү һааган. ...ша хубүүд—Цыден Цыбикжа... ...эрэ мянга, Жаргал Дугаров— ...ад килограмм һү һааба.

...Манайшни Цыден Жаргал ...э бага наһанһаа хойшо һаали... ...эхэе дахажа, мал харуулһа... ...үеэ һаажа башараһан лэ бай... ...үнөө хэнһээшье дутуугүй һаа... ...а болонхой,—гээд хамта худэл... ...һаалишадынь магтана.

...ыден Жаргал хоёр һүлэй үедэ ... бурийһөө суудхын 13—14 ки... ...мм һү һаана.

...ээн дээрэһээнь бодоходо, мү... ...жэл үнеэн бурийһөө 2500 кило... ...м һү һааха гэһэн уялгаа тэ... ...э холо үлүүлэн дүүргэхэ боло...

...юль һарада эдэ һаалишад үнеэн ...өө дунда зэргээр 400-гаад ки... ...рамм һү һааһан байха юм. Мүн ...усадные доошонь оруулаагүй. ...арин-Заганай гүүртын һаа... ...д ямар аргаар һү ехые һааһаб ... үнеэдээ түхэрээн суудхэ соо ...ха бэлшөөдэг, үглөөнинь ...ээ концентрированнэ тэжээл ..., саг сагтань уһалдаг байна. ...ндэхи һаалишад гүүртэдэ тог... ...оһон удэрэй гурим нарин... ...сахидаг. Үнеэдынь үглөөгүүр ...һаа 6 час болотор һаагаад, ...энэдээ гаргагдажа, удэрэй 12 ...болотор эдээлүүлэгдэнэ. Удэ... ...а, 12 часай уеэр, һая тугалла... ...үнеэд һаагдана. Заримдаа бэл... ...и дээрэнь һаадаг байна. Удэ... ...2 часһаа удэшын 7 час болотор ...рагдаад, үнеэдынь удэшын ...гандаа асаргагдана. Хоёр часай ...аа тэдэнээ һаагаад, һүнин ...угандаа гаргажа, үглөөнэй дур... ...час болотор бэлшөөдэг заншал...

...имэ гуримаар совхозой һаалин ...ааше гүүртэнүүд ажалладаг. ...һаалараа дурбэдэхи фермын ...онгуудай гүүртэ гээгдэнэгүй. ...гүүртын һаалишад энэ зунай ...а сүүхэдэ бүхы дээрээ үнеэн бү... ...өө 300 гаран килограмм һү һаа...

һан байха юм. Түрүү һаалишан Евдокия Бальжинимаева үнгэрһэн долоо һарын туршада үнеэн бурийһөө 1752 килограмм һү һааган.

Совхозой һаалиин гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, дүршэл ехэтэй һаалишадтай хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэр ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор хандадаг, зоотехническэ заабаринуудые наринаар сахидаг гэжэ мэдэхээр.

Һаалишад үнеэдээ һаахынгаа урда тээ, мүн һаажа дүүргээд, дэлэнгэсынь нидхэрдэг, эльбэдэг байха юм. Һинхэдээ үнеэдэйнгээ һүүлшынь эгэн тоһолиг һү шабхажа абаха гэжэ оролдодог.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, һаалишад даабан үнеэдээ һүбайрлуулнагүй, жэл бүри тугаллуулхые хүсэнэд. Мүнөө үедэ Нарин Заганай гүүртын тугаллаһан үнеэдынь бултадаа бухада оронхой.

Гэхэтэй хамта, тэдэнэр шадаал һаа намарай һүүл гү, али үбэлэй эхин һаранууд үнеэдэ түрэлдүүлхые оролдодог. Юундэб гэхэдэ, тиимэ үнеэд үбэлдөө шэмэтэ тэжээл, силос болон концентрированнэ тэжээл эдижэ, һү ехээр үгэдэг. Улаань, зунай зулгэ ногоон дээрэ гарахадаа, һүеэ хөрдэхөө нэмэдэг юм гэжэ һаалишад мэдүүлнэ. Энэнь зүйтэй.

Үнгэрэгшэ долоон һарын дунгөөр совхоз бүхы дээрээ 1200 килограмм һү үнеэн бурийһөө һааһан байгаа. Түсэбэй ёһоор, жэл соо үнеэн бурийһөө 1400 килограмм һү һааха юм.

Бичурын совхозой һаалишад, малшад һү һаалгаар жэлэйнгээ түсэбые август һарада дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур нилээд ехэ һү һаажа, Агуу Октябриин 40-дэхи ойн баярые ажалай шэнэ амжалтаар угтахань дамжаггүй.

ШУБУУНАЙ ФЕРМЭДЭ

Бичурын совхоздо ерэжэ, ажалша бэрхэ хүнүүдые һурагшалбал, шубуушан эхэнэр Анна Михайловна Клюкинае эгээн түрүүн нэрлэжэ байха. Энэнь тон зүб.—Энэ шубуушанай оролдолгоор жэлһээ жэлдэ шубуунай дальбараанууд хэдэн мянгаадаараа дэлгэрэлдээ байна бшуу.

Мүнөө жэлдэ бүхыдөө зургаа мянган дальбараануд инкубаторна станциһаа абтаал, 5.500 гаранинь дэгжээгдээ байнхай. Май һарада абтаһан 3 мянган дальбараануд мүнөө хүсэд тахяа болошоод, эрэнүүдынь хоолойгоо хонгёое туршажа эхилээ. Июль һарын эхээр абтаашадынь мүн лэ һайнаар дэгжэжэ байна.

Ямар аргаар, хайшан гээд дальбараануудые бүрин дэгжээнэб гэхэдэ, эндэхи худэлмэрилэгшэд ажал хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ хандажа, бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргадаг юм.

— Дальбараа дэгжээхэ гээшэмнай амархан хэрэг бэшэ. «Дальбараануудые намар тоолодог юм» гэһэн оньһон үгэ урда сагһаа хойшо ород арадай дунда дэлгэрэнхэй байдаг. Тээд бидэ совет хүнүүд эдэ оньһон үгэнүүдые бага зэргэ хубилгажа, дальбараануудаа зунлаашье бэе хүсэжэ аргатайбди,—гэжэ Анна Михайловна энеэбхилэн, хэлээд абана.

Нээрээшье, энэ шубуушан гансал мүнөө жэлдэ бэшэ, мүн «Коммунизм» колхоздошье байхадаа һаала олон дальбараануудые дэгжээһэн юм.

Гэхын дашарамда, эндэхиин шубуушадта ямар нэгэн онсо һайн эрхэ байдал хангагдаа юм аа гү гэжэ һананаһан хэрэггүй. Дальбараа дэгжээдэг байрын юрын гэрые хэдэн газараар таһалжа, набтархан хашаалтануудые хэжэрхинхэй.

Байрынгаа хүйтэн халуунине Анна Михайловна өөрөө таарулжа, түрүүшын удэрнүүдтэ удэртөө хэдэн дахин пэшэнгээ түлижэ, дулаахан байлгадаг.

— Байрын хүйтэн халуунине дальбараануудһаа үлүүгээр мэдэхэ термометр байхагүй, — гэжэ Анна Михайловна һанаһанаа хөөрэнэ.— Хэрбээ дальбараанууд бэерэн таг таад, нэгэ газар суглархаа һанааһаань, агаарай ородог нүхэнүүдые таглажа, пэшэнгээ түлидэгбди,—гэнэ.

Эндэхи шубуушад дальбараануудые илангаяа түрүүшын хэдэн удэр тон зүбөөр эдеэлүүлхэ гэжэ оролдодог. Инкубаторай станциһаа асаргадаһан дальбараануудта түрүүшынь удэр уһа бүри уулгангүй, гансахан үндэгөөр тэжээдэг. Хоёрдохи удэртэнь—тараар уһалаад, үндэгэ эдюулдэг. Гурбадахи удэртэнь—үндэгэнһөө гадна, шара будаа эдюулжэ эхилдэг, гараараа 3—4 дахин уһалдаг. Дүрбэдэхи удэртэнь—үндэгэ, шара будааһаа гадна, бутаруулагдаһан шэнинэсэ эдюулжэ эхилдэг. Һула, муушаг дальбараануудые илгаад, түсгаар байра соо оруулжа тэжээдэг.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, таһалга бүри нэжээд һуулга үнэһэ хайрсаг, соо хээд үгэдэг, гурбадахи удэрһөөнь эхилжэ, урасхал уһанай эрьеһээ томохонууд хайр элһэ асаржа тэдэнээ үгэдэг. Мүн саг үргэлжэ мяхаа-яһанай гурил эдеэндэнь нэмэлсэдэг байха юм.

Саашадаа газаа баригдахаар болоходонь, харсага, элеэһээ тэдээхээ һэргылдэг.

Ингэжэ совхозой шубуушад ерэхэ жэлдэ 2500 залуу эмэ тахяа фермэдөө бии болгожо, бэлэдхэлэй пунктда душэ гаран центнер шубуунай мяха тушааха уялга абанхай. Энэ уялгаа дүүргэхэнь лаб-тай.

Б. Гылыков, манай тусхай корр.

* Эхинь манай газетын 22-ой номерто.

Шефүүд силос даралсана

...КПСС-эй Иволгын аймкомой, ком... аймкомой, райпотребсоюзай ...эмэрилэгшэд XVII партсъез...

дын нэрэмжэтэ колхоздо силос даража байна. Тэдэнэр өөһэдөө бургаг үбһэ сабшажа, зөөжэ, хэршэжэ

нүхэндэ хэнэ. Түрүүшын хоёр удэрэй туршада 300 центнер силос даргадаа. Н. Романов.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэн гут?

Һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахань

Иволгын дунда һургуулиин хашаа соо хон жэн... Үхибүүдэй хүхюу хөөрэлдөөн, дуулалдаан замханхай. Һургуулиин ехэ байшан тээшэ харахада, хоёһон алтай гэжэ һанахаар. Үнэндөө арайшье тиимэ бэшэ байшоо.

Һургуулиин гэр худар ороходо, заһабарилгын халуун хаһа түлэгөө үргэлжэ байба. Заһабарилагдаһан, шэрдэгдэһэн парта, самбар болон бусад хэрэгсэлнүүд бэлэн болонхой, ута ужжам коридор соогуур табяатай, ябталаатай. Классууд соо һарууд, яла сала; һуралсалай кабинедүүд түгэс түхеэрэгдэнхэй. Сонхын ставни, рама, можо—бултадаа заһабарилагдажа, шэрдэгдэнхэй. Гэр дулаасуулдаг батарейнүүд бэлэн болонхой. Багшанарай, мүн һургуулиин гэр байрануудай жэжүүгаар үбэлдөө гүйсэд хүрэхэ түлеэн бэлдүүлтэй.

Мүнөө жэл һуралсалай шэнэ мастерской баригдаа гэхын дашарамда, Иволгын МТС барилгадань нилээд ехээр туһалаад, элдэб хэрэгсэлээр хангахаяа шиидэһыень һайшаахаар. «Үхибүүдэй эрхимээр һураха арга боломжо хангаад, һуралсалайнгаа жэлые угтахамнай» гэжэ директор нүхэр А. А. Гаськов хөөрэнэ.

Һургуулиингаа гэр байра заһаба-

рилха, түлеэ залаһа бэлдэхын хажуугаар, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые шэнэлхэ, заһабарилха шухала. Тиимэһээ, лаборантка К. Алексеевагай хүтэлбэрээр һуралсалай хэрэгсэлнүүд, географическа картанууд шэнэдхэн һэльбэгдээ. Һургуулиин библиотекэдэ уран зохёолой, мүн үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ номууд олон абтанхай. Багшанар Т. Н. Гладырева З. А. Арсаланова хоёр Иволга тосхондохи һургуулида һураха наһанай үхибүүдэй мэдээ абаа.

Намарай шалгалтатай болоһон һурагшад саг үргэлжэ консультацида ябадаг. Һургуулиин дирекци болон багшанар зарим үхибүүдэй зунай һуралсалые шалгаһан байна. И. В. Черепанова, В. И. Жигалева, С. А. Цыбикова гэжэ багшанарай хүтэлбэреэр һурагшадынь турщалгын участогта худэлмэрилжэ, элдэб ургамалнуудые харууһалжа һураа. Эдир натуралистнууд малинаа, ухэр нюдэ болон огородой эдеэнүүдые һайнаар ургуулаа. Үхибүүдые ажалда хабаадуулжа, тэдэндэ дүй дүршэл олгохо хэрэг программын ёһоор ябуулагдана. Иволгын дунда һургуули 1957—1958 онуудай һуралсалай жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахань.

В. Базаров.

Манай һургуули бэлэн

Манай һургуулиин һурагшад 1956—1957 онойнгоо һуралсалаа барагһайнаар дүүргээ һэн. Мүнөө жэлдэ 7 класс дүүргэһэн 24 һурагшад Эрдэмэй, Суулгын дунда һургуулинуудта орохонь.

Зунай амаралта һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. 5, 6, 7-дохи классуудта һурадаг, хамта 40 гаран һурагшад комсомол-залуушуулай тусхай бригада болон эмхидхэдэ, «Эрдэм» совхозой 5-дахи фермэдэ үбһэ хуряалсажа байна. 7-дохи класс дүүргэһэн һурагшадһай Улан-Удэдэ экскурсяар ябажа, городой элдэб һонин үзэсхэлэнгүүдтэй танилсаа.

Һурагшадай зунайнгаа амаралтые һайнаар үнгэргэжэ ерэхэдэнь, бэлэдхэл, түхеэрэлгэ түгэс угтаха зорилгоор ехэ худэлмэри ябуулагдаа. Һургуулимнай хээгээ хээгээнэйхиһээ эртэ заһабарилагдажа бэлэн болоо. Мүнөө жэлдэ 450 кубометр түлеэнэй орондо, 550 кубометр түлеэн бэлдэгдэжэ, һургуулимнай харша соо зөөгдэнхэй.

Һургуулиин бүхы классууд июлиин 25 болотор заһабарилагдажа, дүүргэгдээ һэн. Үүдэ, сонхонуудай холоодо, раманууд шэрдэгдэжэ, мүн 50—60 дурбэлжэн метр шэл абта-

жа, сонхонууд шэллэгдээ. Һурагшадай байрын гэрнүүд һайнаар заһабарилагдаа.

Урда жэлнүүдтэ һурагшадһай лампын гэрэлдэ урогуудаа бэлдэдэг байһан юм. Мүнөө «Киев-2» маркын (75 мориной хүсэтэй) мотор абажа, класс, общежити бухэндэ лампочканууд табигдаа.

Һургуулимнай 4700 түхэригтэ һуралсалай элдэб хэрэгсэлнүүдые абаа. Столярна, слесарна мастерскойнуудые түхеэржэ, хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангаабди. Мүн физкультурна городок үргэлдэгдөө.

Волейбол, баскетбол наададаг талмайнууд түхеэрэгдөө. Үбэлэй сагта һурагшадай спортоор наадаха аргатай байхынь тула мүнөө 15 сана, 25 коньки абаабди.

Тиимэһээ һургуулидамнай түсэбэй ёһоор хэгдэхэ—заһабарилга дүүрээ. Классууд соохи стол, стул, парта, самбарнууд шэрдэгдэжэ дүүрэнхэй. Һуралсалай жэлэй эхилтэр һургуулидаа бэлэнээр хушалта хэхээ бэлэн болжэ байнабди.

Е. Тогтонов.
Шулуутайн долоон жэлэй һургуулиин директор.

Румыниин Арадай Республика. Ороной хүдөө ажахын худэлмэрилэгшэд агротехникэ, зоотехникэ шудалан, эдэбхитэйгээр һураба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Елена Павел» гэжэ хүдөөгэй хамтаралай гэшүүд агротехническа кружокто ном үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроникэ.

Н. ДАМДИНОВ

Одон

Огторгойдо мушэдүүд
Орой дээрэм ялбана.
Ошоһон түмэн жэлнүүдэй
Түүхэ намда хөөрэнэ.
Тэдэнэй дунда нэгэниинь
Тэгшэ табан хушуутай
Ерэхэ түмэн жэлнүүдэй
Харгы намда заана.
Үхибүүд танда таабари:
Үнгэнь тэрэнэй—улаан,
Зоной гараар бүтэһэн,
Золой һүлдэ болоһон.

Дутуунуудаа дары усадхаха

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл тон шухала хэмжээ-ябуулганууддай нэгэн болоно. Тиимэһээ, БМАССР-эй Верховно Соведэй IV сесси республика доторхи һургуулинуудай шэнэ жэлдэ ямараар бэлэдхэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Манай Суулгын дунда һургуулида (директорынь нүхэр Дашиев Дагба Дашиевич) һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл июлиин 14-һөө эхилээд, августын 16-да гол түлэб дүүрээ. Энэ болзор соо ехэхэн ажал хэгдэһэн байна. Һургуулиин 2 байшанда хамтадаа 1635 дурбэлжэн метр штукатур хэгдээ. Полнуудынь хашагдаа, ханануд сэхэлэн шэнэлхэгдээ. 3 багшын байранууда капитальна заһабари хэгдэбэ. Библиотекын гэр, интернат, мастерскойнуу баһал һайнаар заһагдаа.

Энэ шухала хэрэгтэ һурагшадай гэртэхин, багшанар, нютагай эмхи зургаанууд ехэ туһа хүргөө. Жэшээлхэдэ, сагаадалга, угаалгада 17 түрэлхид, багшанар хабаадаба. Суулгын МТС (директорынь нүхэр Козлов И. П.), Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшын орлогшонь нүхэр Ширабниимбуев Б. Б.) мүн лэ материал, машина болон худэлмэришэдые угэжэ, ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Энэнь нютагай эмхи зургаанууд һургуули хоёрой хоорондохи нягта холбоо бариасые харуулна. МТС-эй худэлмэрилэгшэд Ж. Гунгаров, Е. Ласточкин, Бомсова, колхозой дархашуул: Санжаев Шойсорон, Дашиев Бимба, Эрдынеев Жалсан гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллаһан байна. Һургуулиин худэлмэришэд: Н. Матвеева, П. Радионова, Ф. Бобылева, һургуулиин столяр 65 наһатай Дамба Дашиев гэгшэд ажалай эрхим жэшээ харуулаа. 800 кубометр түлеэн бэлдэгдэжэ, һургуулиин харша соо оронхой.

Заһабарилга гүйсэд дүүрээд байха аад, хирпиисэ угыдэжэ 2—3 пэшэн хэгдээдүй байна.

Мухаршэбэрэй аймагай Матросовой нэрэмжэтэ промартель хирпиисын түлөөһэ үни абаһан аад, мүнөө хүрэтэр хирпиисэ үгэнэгүй. Тус артелиин хүтэлбэрилэгшэд нойрһоо һэрижэ, хирпиисэ үгөө һаань, һургуулида худэлмэри хэгдэхэ заһабарилгын һаяар дүүрэхэнь лабтай.

Б. Цыренов.

РУМЫН АРАДАЙ АГУУЕХЭ ҺАЙНДЭР

...рбан гурбан жэлэй саада тээ, ... оной августын 23-да, Румыниин ...у хүнүүд Румыниин Коммунис... ...кэ партиин хүтэлбэри доро ...стани хээ һэн. Тиигэжэ Советскэ ...ода эсэргүү хэгдэжэ байһан ...ын муухай гитлеровскэ дайнһаа ...ооо гаргажа, арадай-демократи... байгуулалта баталхын түлөө ...амэришэн ангиин хүтэлбэреэр ...н арадай тэмсэхын тулада ада... ...зохид арга боломжо байгуулаа.

...оветскэ Армиин илалта түгэлдэ... ...урагшаа дабшаһанһаа уламдин бии болоһон шэнэ эрхэ бай... ...а Румыниин Коммунистическэ ...т хадаа германска булимтарга... фашистска диктатурада эсэр... ...эб найрамдалые болон эр... ...элээе хүсэжэ байһан арад зоной ...ээлалгые, тэрэшэлэн буржуази, ...ешигүүдэй эб эмхиеэ алдажа ...н ябадалые зүбөөр хэрэглэжэ, ...онескугай правительстве ту... ..., германска фашистска сэ... ...ргээ эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэл ...дхэхые шадаһан байна.

...итлеровскэ сэрэгүүдые болон ...онескугай фашистска правитель... ...н сэрэгүүдые үй бута сохихо, ...ада эрхэ сүлөөтэ байдалай эхи ...эжэ үгэхын тулада советскэ сэ... ...д манай арад хэтэ мүнхэдөө ...дэрдэхэгүй. Алдарта Советскэ Ар... ...тэй хамта манай эрэлхэг зоримгой ...эд Венгрие болон Чехосло... ...е сүлөөлэлсэһэн байна. Эдэ ...ндэхи дээрэ адхарһан хамтын ...н румын болон советскэ арми... ...урэлай ахадуугай хани барисае ...ажжуулаа.

...Августын 23-да гүйсэһэн ойе тэм... ...ажэ бүрээ, бидэнэр социализ... ...түлөө тэмсэлэйнгээ дүн сог... ...гэе гаргадаг заншалтай болон...

Румыниин худэлмэришэнэй партиин РРП-гэй II съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө арадай тэмсэлые хүтэлбэрилэн, энэ жэлдэ манай ороной ажахы болон соёл болбосоролые хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаа. Худэлмэришэдэй партиие тойрон нягтаар жагсаһан ажалшад Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 13-дахи ойе тэмдэглэхэдээ, социализм байгуулада туйлаһан амжалтануудаараа гүйсэд омогорхохо эрхэтэй байна.

Энэ жэлдэ 1938 онойхидо орходоо 3,4 дахин ехэ промышленна продукци бүтээн гаргагдаа. Арбан юһэн жэлэй саада тээ нэгэ жэлэй туршада бүтээгдэдэг продукци мүнөө ниитэ 3 һара соо, электрическэ энерги—3 һара соо, тумэрэй руда—84 удэр соо, булад—4 һара соо, метан газ—28 удэр соо.

Манай промышленностиин бүхы һалбаринууд улам ехэ хэмжээнэй продукци бүри түргэнөөр бүтээн гаргадаг болонхой. Нэгэ хэды жэшээ харуулая. 1956 ондо 1938 онойхидо орходоо 4,6 дахин ехэ шэрэм, 2,7 дахин ехэ булад үйлэдбэрилэгдэһэн, 3.645 мянган тонно ехэ шулуун нүүрһэн, 4.326 мянган тонноор ехэ нефть абтаһан, тоһо болон эдеэ хоолой ургамалай тоһон—2,9 дахин, талханай зуйлнүүд—4 дахин, мяханай консервэнүүд—5,8 дахин улүү ехээр үйлэдбэрилэгдэһэн байгаа.

Дайнай урда тээ манай промышленность тракторнуудые, токарна станогуудые, автобусуудые, ашаанай автомашинануудые, подшипнигуудые, уурялай турбинануудые, пассажирска вагонуудые, урэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдые ороодоо бүтээн гаргадаггүй байгаа һэн. Эдэ болон промышленна бусад олон

зүйлнүүд гансал арадай-демократическа байгуулалтын үедэ бүтээн гаргагдадаг болоо.

Промышленностиин гол шухала продуктнууд хүн бүхэндэ ямар хэмжээгээр хүртэнэб гэһэн тоонуудаар манай экономикын ехээр хүгжэлые харуулжа болохо байна. Тиин 8,5 килограмм шэрэм, 18,2 килограмм булад, 72,4 киловатт-час электроэнерги 1938 ондо хүн бүхэндэ хүртэдэг байгаа һаань, 1956 ондо хүн бүхэндэ 33,2 килограмм шэрэм, 44,3 килограмм булад, 280,4 киловатт-час электроэнерги хүртэдэг болоһон байна. 1938 ондо оройдоо 6,7 метр пумаажан бүд, 0,80 метр хилгааһан бүд хүн бүхэндэ хүртэхөөр гаргадаг байгаа бол, 1955 ондо 14 метр пумаажан бүд, мүн 1,8 метр хилгааһан бүд хүн бүхэндэ хүртэхөөр болоһон байна. Энэ үе соо саахар үйлэдбэрилгэ хүн бүхэндэ хүртэсын талаар 6,1-һаа 8,6 килограмм хүрэтэр ехэ болоһон байна.

Арадай-Демократическа байгуулалтын жэлнүүдтэ хүдөө ажахыда ехэ амжалта туйлагдаа. Румыниин хүдөө ажахыда жэл ерэхэ бүри машина техникэ улам олоор хэрэглэгдэдэг болохо байна. 1956 ондо Румыниидэ 237 машинно-тракторна станциинууд бии болоһон байна. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада манай хүдөө ажахыда 30 000 шахуу трактор, олон мянган комбайн, молотилка, косилка, таряа боодог машинанууд болон таряашадай ажалые нилээд хүнгэн, ашаг ехэтэй болгодог хүдөө ажахын бусад олон машинанууд хэрэглэгдэнэ.

1938 ондо 9 миллион тонно орооһо таряан абтаһан һаа, 1955 ондо 12 миллион тонно орооһон абтаа. Румыниин ажалша таряашад худэлмэришэн ангиин туһаламжар, партиин хүтэлбэрилһэнэй ашаар энэ жэлдэ эрхим һайн ургаса ургуулаа.

Хамтын ажахын болон газараа хамтаараа элдүүрилгын ашагтай туһатай байһые улам ойлгодог болоһон ажалша таряашад худөөгэй хамтын ажахынуудта: газараа хамтаараа элдүүрилхэ нэгэдэлнүүдтэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хамтаралнуудта бүри олоороо ородог болохо байна. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд олон хамтаралнууд энэ жэлдэ байгуулагдаа. Мүнөө үедэ социалистическэ сектор ороной бүхы элдүүриин газарай 41 процентые эзэлнэ. Констанца областиин таряашад мүнөө үргэлжэдөө хамтын ажалтай болонхой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ наука болон соёл болбосорол хүгжөөлгэдэ нилээд амжалта туйлагдаа. 1938—1939 ондо ороной һуралсалай жэлдэ орон доторнай оройдоо 26.489 студентнэрэй һурадаг 33 факультет байһанаа, мүнөө үедэ 81.206 студентнэрэй һурадаг 112 факультет бии болонхой. Эхин һургуулинуудай тоо 1938 онойхитой сасуулхада 9 дахин ехэ болоо. Орон дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы шахуу болонхой. Ма-

най эрдэмтэд болон уранзохёолшод үргэн олон ажалшадай эрилтэ эрмэлзэлгые хангаан, гайхамшагта амжалта туйлаа. Тэдэнэй олониинь Гүрэнэй шангуудаар шагнагдаһан ба манай орондо, мүн хилын саана болоһон элдэб янзын конгрессүүд болон уулзалганууд дээрэ мэдээжэ болоһон хүндэтэ нэрэзэргэнүүдтэ хүртэһэн байна.

Ороной экономикые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан амжалтануудтаа түшэглэн, арадай правительство һүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха зорилгоор хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. Үнгэрэгшэ жэлэй октябрьһаа эхилэн бага хэмжээнэй һарын салин болон пенси ехэ болгоһон, мүн ажалшадай үхибүүдтэ 14 наһа гүйсэтэрнь гүрэнэй тэдхэмжэ үгтэдэг болоһон байна.

Румыниин худэлмэришэнэй партиин хадаа пролетарска интернационализмын гол шэнжэнүүдые үнэн сэхээр баримталан, энэ жэлдэ коммунистическэ болон худэлмэришэнэй бу-

сад партинуудтай хани ёһоной холбоо барисаатай болохо гэжэ үсэд шангаар оролдоһон байна. Энэрэгээр социалистическэ лагериин болон уласхоорондын коммунистическэ худэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөрынтөө хубитые оруулаа.

Амгалан ёһоор ажаһууха гэлэн ленинскэ гол ёһоной үндэһөөр бусад оронуудтай политическэ, экономическа болон культурна холбоо барисаа үргэдхэһэнэй ашаар, мүн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө, арадуудай харилсан ажаллахын болон эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ манай ороной оруулһан нилээд ехэ хубитын ашаар Румыниин Арадай Республикын нэрэ хүндэнь уласхоорондын байдалда бүри ехээр ургаа.

Худэлмэришэн ангиин партиин хүтэлбэреэр ябажа, үни холоһоо хойшо сэдьхэжэ ябаһан һанал бодолнуудаа бодото дээрэ бэелүүлжэ байнабди гэжэ Румыниин ажалшад эли тодоор харана. Социализмын замаар ябаха гээшэ заһамал сэбэр харгыгаар сэнгэжэ ябаһан ябадал бэшэ, энэ замда элдэб олон хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүд тохёолдожо болохо гэжэ тэдэнэр эли тодоор мэдэнэ. Тэмсэл ба ажалайнь аша үрэ ерээдүй сагта бүри һайн һайхан байдал түйлаха бата этигэл найдабаряар тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлые нэбтэрүүлнэ.

Румыниин ажалшад худэлмэришэнэй партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр ябажа, Эхэ ороноймнай гэрэлтэмэ һаруул социалистическэ ерээдүй тээшэ урагшаа зоригтойгоор дабшана.

Виктор БЫРЛЭДЯНУ.
Бухарест хото.

Манай республикын һонин

Пенсидэ гараба

1930 он... Үлэгшэн нютагта һаяхан нээгдэһэн хүдөөгэй залуушуулай һургуулида (ШКМ-дэ) шэнэ багша ерэһэн юм. Тэрэмнай арбан хоёр жэл багшалһан дүй дүршэлтэй, хүдөө таряашанай хүбүүн Ефим Тимофеевич Питерский байгаа. Тиихэ үедэ үзэг бэшэг мэдэхэ хүн үсөөхэн тоотой байба. Теэд, хүнүүд үзэг бэшэгтэ һураха ехэ дуратай һэн. Тиимэһээ, Ефим Тимофеевич үдэртөө үхибүүдтэ, үдэшэндөө наһатайшуулда заадаг һэн.

Тэрэ сагта үдэшэндөө бишыхан тосхоной харанхы үйлсэнүүдээр бүлэг хүнүүд һургуули тээшэ һубарин ошодог байгаа. Тэдэнэй дунда эрдэм шудалха эрмэлзэл хүсэлтэй залуушуулшье, наһатайшуулшье бии байба. Тэдэнэр уулзахадаа Ефим Тимофеевичтэ ошохомнай гү? гэжэ бэе бэеһээ асуулсадаг һэн.

Он жэлнүүд үнгэржэл байгаа. Колхозой тосхон үдэрһөө үдэртэ һайжаржа, болбосон түхэлтэй боложо эхилээ. Урданай таряашад, малшадай хабхар оройтой гэрнүүдэй орондо гэрэлтэй томо байшангууд баригдаа. Колхознигууд үхибүүдтээ эрдэм ном һургаха уялгаяа мэдэржэ, һургуулиин шэнэ байшан барижа үгөө һэн. Тэрэнэй гоё гээшэнь! Холоһоо яларан харагдана. Һургуулиин үргэн ехэ комнатонууд соо физикын, химиин кабинедүүд, пионерэй комнато болон һургуулиин библиотекэ байдаг. Мүнөө жэл һуралсалай шэнэ мастерской баригдажа байна.

Ефим Тимофеевичын түрүүшын һурагшад бүлэнэртэй болоһоор үнинэй юм. Тэдэнэй үхибүүд, өөрынь ашанар мүнөө һургуулида ябажа байнхай. Гэбэшье, урданай багша хонхын хангирхатай сасуу, урданайхидаал адляар саг дары класс соогоо ерээд байдаг. Ефим Тимофеевич географи, биологи заана. БМАССР-эй габьяата багша ургажа ябаа залуу үетэнии хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ дүй дүршэл, эрдэм мэргэжэлээ зорюулна.

Ефим Тимофеевичые класс сооһоо гадна, мүн һурагшадай классһаа гадуурхи хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень хододоо хаража болохо юм. Тэрэнэй хүтэлбэреэр юннадууд огородно культурануудые, мүн кукуруза тарижа ургуулна. Е. Т. Питерский һургуулиингаа һуралсал-хүмүүжүүлгын, ниитын хүдэлмэридэ ехэхэн анхарал табидаг, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Советскэ правительство БМАССР-эй габьяата багшын ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, Ленинэй болон Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнаа. 1956—57 онуудай һуралсалай жэлэй дүүрэхэтэй сасуу Ефим Тимофеевич амарха эрхын үндэһөөр, өөрынгөө һайн дураар, 39 жэл һургуулида хүдэлһэнэй һүүлээр пенсидэ гараба.

С. Табдаев, Ториин аймОногой инспектор.

Хүдэлмэришэд шэнэ байра абана

«Забайкаллестранстрой» трестын Худандахи барилгын участогай хүдэлмэришэд ойртожо байгаа Октябриин алдарта һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Участогай хүдэлмэришэдэй гол ажалынь барилга юм. Тиимэһээ, тэдэнэр байрын гэр олоор бариха гэһэн Парти, Правительствын тогтоолые бэелүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана.

Худанай участогай барилташад хоёрдохи квартал соо байрын гэрнүүдые ашаглалтада оруулха түсэбөө хоёр дахин үлүүлээ. Эндэхи барилгашадай оролдосотой ажалай ашаар Худанай леспромхозой хэдэн арбаад хүдэлмэришэдэй бүлэнэр шэнэ байрануудта нүүжэ оронхой. Тиихэдэ магазинай, столовын, хубсаһа оёдог мастерскойн гэрнүүд баригдажа дүүрэв.

Участогай түрүү бригадир нүхэр Гричевэй хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада эндэхи барилгашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тус бригадынхид даабаряа һара бүри холо үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэд Кобылкин, Долгопаловай бригаданууд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилдэг.

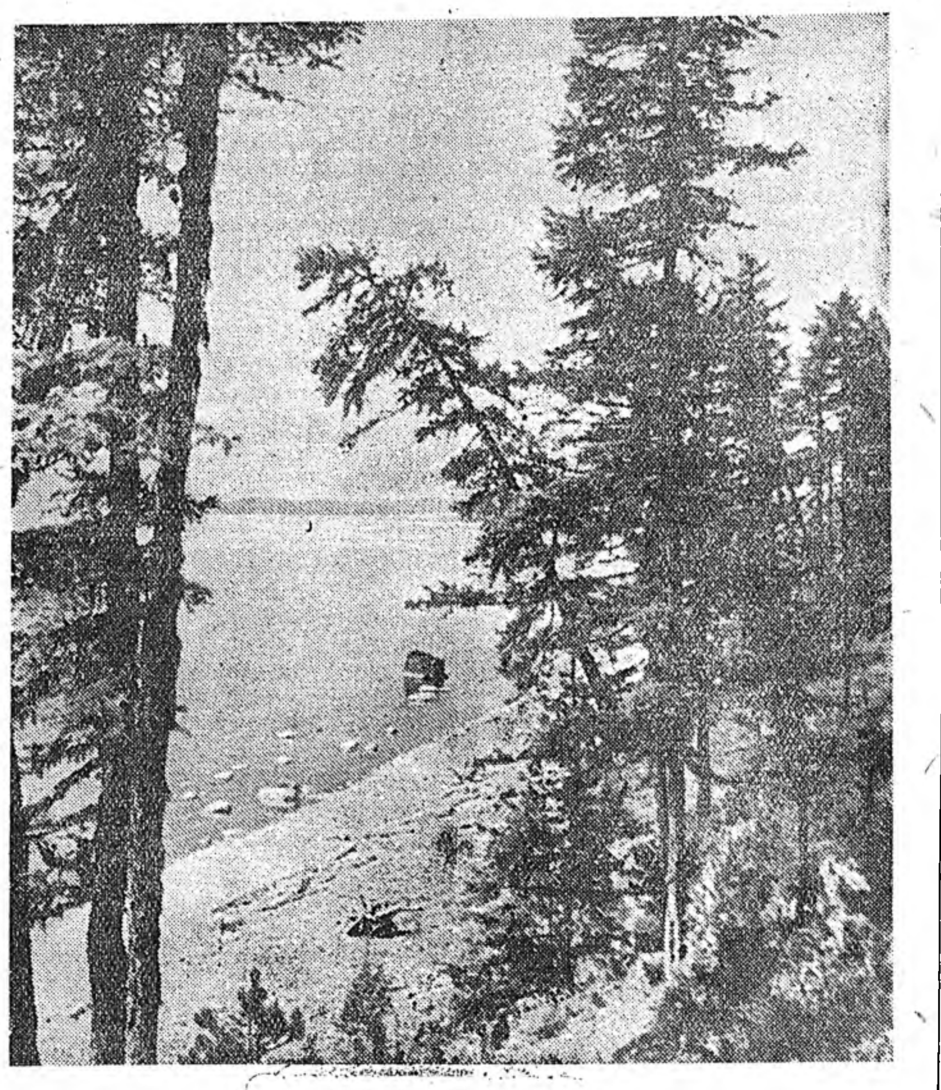
Н. Тюрнев.

„Кяхтинский краевед" гэжэ плакат-газетын ээлжээтэ номер

Академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлхэ Кяхтын музейн, СССР-эй географическа бүлгэмэй Кяхтадахи таһагай «Кяхтын краевед» гэжэ плакат-газетын ээлжээтэ номер гаргагдаба.

Газетын түрүү бэшэг соонь түүхынһба географическа словарь зохёохо тухай хэлэгдэнэ. Мүн «Доодо Бургалтайн һургуулиин эдир натуралистнуудта», «Уласхоорондын 3-дахи геофизическэ жэл» гэһэн, мүн бусад һонирхолтой статьянууд толилогдоо.

А. Китаев.

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕ. О. Березковой фотоэтюд.

НЮТАГТАА

С. АНГАБАЕВ.

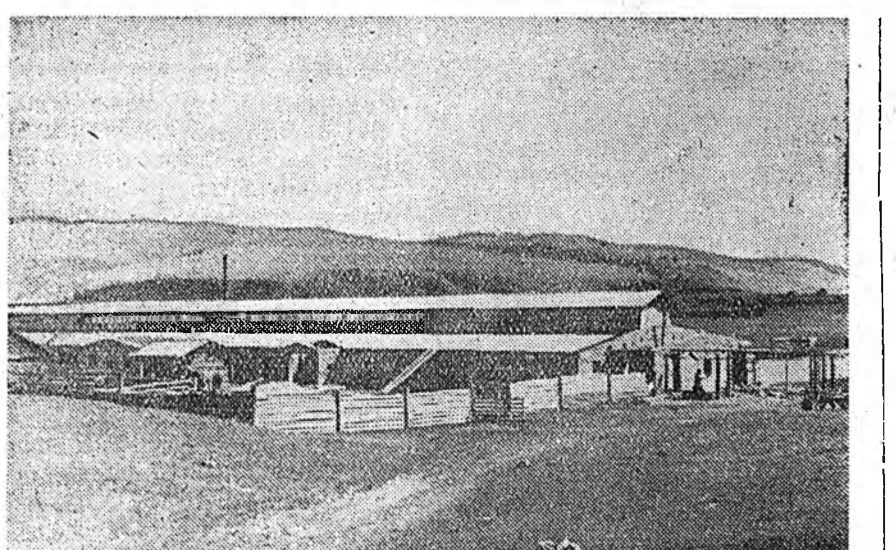
Хэзээшье, хаанашье хүбүүншни гэжэ
Хэлэжэ шадаһан, тангариглаһан байхадаа,
Түрэл ором, гэрэлтэ дэлхэйм
Түби дээрэ юунһээн сэнтэйб!
Шинии нэрэ нэрлэһэн хадаа,
Шинииб гэжэ хэлэһэн хадаа,
Шамдаа гэжэ хандадаг хадаа,
Шиниингээ үгэ ойлгодог хадаа,
Эшээгүйб—хэзээшье шамһаан,
Эрхээгүйб—үгэһэн заяаһааншь,
Эсээгүйб—үргэн дайдаһааншь,
Элээгүйб—хүдэлмэри ажалһааншь!
Нюдэмни, шинии нюдэн һэн.
Нүхэдни, шинии нүхэд һэн.
Зүрхэмни, шинии зүрхэн һэн.
Зүүдэмни, шинии зүүдэн һэн.
Хадуур бариһан гарнуудни,
Хүсэ шадалшни байгаа һэн.
Хангал, хангал моридуудни,
Бодолойш гүйһэндэл зайгаа һэн.
Нэрээрээ, алдар солоороо,
Хэлээрээ, хэлэһэн үгээрээ
Хэжэ шадаха хүдэлмэреэрээ,
Хоноһон байхаб сэдьхэлдэш,
Ороһон байхаб ажалдаш,
Уһан булаг, сэсэгүүд соош,
Ундалан, урган байнаб!
Уряал, зугаа дуунууд соош,
Аялга дагнаань байнаб!
Үгы тиигээ хадаа,
Эхэ ором, энэ дайдам—
Минии, минии
Мүшэн боложо,
Мүнхэдөө дээрэм
Гэрэлтэн байхаш!

ЗҮҮДЭН

Галаа түлеэд гэртээ,
Гараа түшээд сонходоо,
Унтаа бэлэйш дүүхэй,
Үдэшын боро хараан соо...
Гархануудынь
матарна,
бэдэрнэ.
Зүрхэниинь
яатараа сохилноб,
Үгэнүүдынь,
ойлгогдонгүй, таһарна.
Уярна,
матарна,
мэдэрнэ.
Галынь носожол байһаар,
Гэрынь хэнээшьеб хүлеэнхэй,
Гансаараа хөөрхэн дүүхэй
Гараа түшөөд унтанхай...
Ута һайхан харгы дээр,
Уралхануудаараа бэдэрэн,
Ушарха нүхэдөө хүлеэһээр,
Унтажа байгаал
тэрэ басаган.

А. Китаев.

АЛТАЙН ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Республикын зүүн урда зүгтэ ой модон шэмэгтэй Хүгтэ уулын хормойдо Кударын аймаг соогоо томохон колхозуудай нэгэн — Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель байдаг юм.

Колхозой центр — Алтай нютаг жэлһээ жэлдэ болбосон түхэлтэй боложо байна. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада электростанци, радиоузел, хүүгэдэй ясли, больница, сельмаг шэнээр баригдажа дүүрэв. Зуугаад гаран колхознигууд шэнэ гэрнүүдые барижа оронхой.

Алтайн колхозой гол ажахынь мал ажал болоно. Тиимэһээ колхозой правлени, партийна организаци мал ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна.

Адууһа малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна, уужам һаруул, дулаан байрануудые бариха хэрэгтэй. Тиин алтайнхид малай байрануудые олоор барина. Урдань барилгануудые гансал модоор хэдэг байгаа. Мүнөө гол түлэб хада уулын шулуу хэрэглэгдэдэг болонхой. Юундэб гэхэдэ, эндэ шулуун элбэг юм.

— Шулуугаар баригдаһан байранууд бүхэшье, мүнхэшье, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Дарижаб Чагдурович Цагадаев хөөрэнэ. Энэнь тон зүб. Колхозой центрын урда захада, Монгол Совет хоёр гүрэнэй хилэ—Сүхэ мүрэнэй хойто эрьедэ, мал ажалай городок илгаран харагдана. Эндэ 400 толгой үнеэдэй байха байра (1-дэхи зураг) шулуугаар баригдахай. Зосоонь дүүжэн харгы, бүлеэн уһанай урдаха соргонууд тодхогдоо. Мүн аргал шэбхэ суглуулха хаалтатай нүхэнүүд бии. Үдэшэлэн болоходо электрын гал ялардаг.

Үнеэдэй байрада дүтэхэнэ, добо дээрэ ута гэгшын гэр харагдана. Энэнь малшадай культбаза болоно. Тус культбаза 26 комнатотой юм. Тэдэнэй тоодо улаан булан, кухни, буфет гэхэ мэтэ бии. Добо дээрэһээ урагшаа харахада, сагаан шифереэр хушагдаһан гахайн байра байдаг. Эндэ зосоонь дүүжэн харгы, ууралаар дулаасуулха батарейнүүд табигданхай. Үнеэдэй байрын хажууда тугалай байра баригдаа. Малай эдэ байранууд бултадаа ууралаар дулаасуулагдаха юм.

Мүн тэрэшэлэн бусад нютагуудта колхозой малай байранууд олоор баригдана. Нүхэр Ц. Андановой хүтэлбэрилдэг бригадынхид 1000 толгой хониной байха байра барижа дүүргээ. Дунгүй гэжэ газарта үнеэдэй хоёр байра баригдажа дүүрэхэнь ойртоо. Эндэ хорин хоногой турша соо малшадай культбаза баригдаа. Тэндэнь һаалишадай хамтын байра, улаан булан бии. Үнеэн бүридэ арбан тонно (бүхы дээрээ 1000 тонно багтаха) силосэй траншей һаяхан баригдаа.

Барилга дээрэхи хүндэ ажалтай, жэшээнь, бетон холихо, худхаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри машинын хүсөөр бүтээгдэнэ (хоёрдохи зураг).

Иигэжэ ждановайхид малдаа байрануудые олоор барина. Хойто жэл клуб, нютагай аршаан дээрэ амаралтын байра баригдаха юм.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Атомна болон водородно буу зэбсэгые хорюулхын түлөө уласхоорондын конференцидэ хабаадаһан Ази Африкын оронуудай делегадуудай хандалга

ТОКИО, августын 20. (ТАСС). Атомна болон водородно буу зэбсэгые хорюулхын түлөө уласхоорондын III конференцидэ хабаадаһан Ази, Африкын оронуудай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Бирмын, Цейлоной, Хитадай, Египедэй, Индиин, Японой, Корейн, Монголой, Таиландын болон СССР-эй түлөөлэгшэд пресс-конференци дээрэ хамтын деклараци тунхаглаа. Эб найрамдалай түлөө, ядерна буу зэбсэгые хорюулхын түлөө тэмсэлэй асуудалнуудта тус деклараци зорюулагданхай.

Дүтын, мүн Дунда зүүн зүгтэ США-гэй болон баруун бусад гүрэнүүдэй булимтаран эзэмдэлгын политика ябуулдагыень Ази, Африкын оронуудай түлөөлэгшэд буруушаагаад, ядерна буу зэбсэгэй туршалга дары түргэн, үгэ дуугүй болюулагдаха ёһотой, ядерна зэбсэгые хорюулхын, бүгэдэн буу зэбсэг хуряалгахын түлөө гэдэмэл Нацануудай Орган шухала хэмжээ абаха ёһотой эрилтэ табина. Мүн ядерна зэбсэгтэй оронууд саашадаа на бомбонуудые тэһэлэн ту хаяа болихо, тиихэдэ ондоо нүүдэй газар дээрэ атомна нуудые байгуулхаяа, атомна зэбсэг тэндэ абаашахаяа, ат частьнуудые тэндэ байралуул болихо ёһотой гэжэ деклараци хэлэгдэнэ.

Эдэ бүхы эрилтэнүүдэй дү дэбэл, амгалан тайбан ба тогтохо, оронууд бэеэ даанхай далтай болохо һэн гэжэ декла соо хэлэгдэнэ.

Оманда Англиин добтолһон тухай асуудалые колониальна гүрэнүүд, мүн тэдэ туһамаршад зүбшэн хэлсүүлбэгүй

НЬЮ-ЙОРК, августын 21. (ТАСС). Оманда Англиин добтолһон тухай асуудалые Аюулгүйн Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай асуудалаар Аюулгүйн Соведэй августын 20-ной үдэрэй заседанида үгэ хэлэлгэ үргэлжэлүүлэгдээ. Оманда Англиин добтолһон тухай асуудалаар ямар һанамжа баримталнабта гэһэн советскэ түлөөлэгшэ А. А. Соболевой асуудалда США-гэй түлөөлэгшэ Лодж харюусангүйгөөр, Советскэ Союзые бүдүүлигээр хардаһан байна.

Оманда Англиин добтолһон тухай асуудалые Аюулгүйн Совет зүбшэн хэлсэхэ ёһогүй гэжэ сэхэ хэлээгүйшье һаа, энэ асуудалые Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ оруулхагүй гэжэ США-гэй делегаци оролдоо. Чанкайшист голосованида хабаадахагүйб гэжэ мэдүүлээ.

Швециин түлөөлэгшэ Ярринг Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ Оман тухай асуудал оруулагдаха ёһотой гэжэ хэлэбэ.

Колониальна гүрэнүүдые хододоо дэмжэдэг Франци, Австралиин түлөөлэгшэд Оман тухай асуудал Аюулгүйн Соведтэ хэлсэгдэхэ ёһогүй гэжэ мэдүүлээ. Оманай арад зониие Англиин хэрзэгы шэрүү бомбодоһыень тэдэнэр нюун гүйгөөр һайшаагаад, Оманда лиин добтолһон ябадал эндэхи тагай амгалан тайбан бай ямаршье аюулгүй гэжэ хэлээ.

Мүн Ирагай түлөөлэгшэ Джа советскэ түлөөлэгшэ А. А. Соб заседани дээрэ дахин үгэ хэл Англи, Франци, США-гэй тү лэгшэдэй хэлэһэн худал хуу үгыень шүүмжэлһэн байна.

Һүүлээрнь зүбшэн хэлсэхэ з нүүдые баталха тухай асуудал лосованида табигдаба. Ом бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй далда, газар уһандань Англ сэрэгээр добтолһон тухай асу лые Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн сүүлхын түлөө СССР-эй, Ира Швециин болон Филиппинэй д гадууд дуугаа үгэбэ. Англ Франциин, Австралиин, Кубын лон Колумбиин делегадууд а жа голосовалаа. США һана баряа. Чанкайшист голосовала

Тиигэжэ колониальна гүрэнү түлөөлэгшэд США болон тэд хэдэн туһамаршадай дэмжэһ ашаар Оман тухай асууда Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлс бэгүй.

„Венгри тухай асуудалые" дахин зүбшэн хэлсэхээр Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци баадхагдаба

НЬЮ-ЙОРК, августын 20. (ТАСС). «Венгри тухай асуудал эрхилдэг» комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэхын тулада ООН-эй Генеральна Ассамблейн тусхай сессиие сентябриин 10-да зарлаха гэһэн шиидхэбэриин абтаһан тухай ООН-эй секретариат хуулита ёһоор соносхобо. Венгридэ болоһон хархис үймөөндэ хабаадаһан Венгриин арадай хорото дайсад хилын саана тэрьедэн ошожо, Венгриин арадые хорото муухайгаар хардаад, «Венгри тухай асуудалые» дахин зүб хэлсүүлхэ гэжэ байна.

ООН-до байдаг Советскэ С зай түлөөлэгшэ, мүн Индиин бо Египедэй түлөөлэгшэнэр «Вен тухай асуудал» ООН-до зүб хэлсэгдэхэ ёһогүй гэжэ эрид руушааба.

Гэбэшье, Холбоото Штадуу тухирһан баруун оронууд ту сесси зарлажа, «Венгри тухай ас далые» дахин зүбшэн хэлсэхэ г ехээр оролдоо.

Африкада байдаг Испаниин колонидо тулалдаан бол

ПАРИЖ, августын 19. (ТАСС). Мароккын газар дээрэ байдаг Ифни гэжэ Испанида хабаатай нютагта Испаниин армиин частьнуудай болон Мароккын хүн зоной хоорондо августын 18-да шанга лалдаан болоо гэжэ хэблэл мэ сэнэ. Тулалдаанай үедэ зон а лаа, мүн шархатаа гэжэ Мароккын «Аль-Алам» газетэ мэдээсэнэ.

Америкын самолёт бутаран унаба

БОНН, августын 19. (ТАСС). ДПА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Франкфурт-На-Майне гэжэ городой шадар хоёр мотортой Америкын сэрэгэй самолёт заво утаанай трубае дайраад, бута унаа. Самолёдой жолоодог үхөө.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦Финляндиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум боложо дүүрэбэ. Финляндиин мүнөөнэй экономическа, мүн политическэ байдал тухай асуудалые Пленум хаража үзөөд, тусхай шиидхэбэри абаа.

✦Залуушуул, студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадаһан Египедэй, Суданай, Палестинын болон бусад оронуудай залуушуулай делегацинууд «Грузия» гэжэ советскэ теплоходоор нютагаа бусажа Александрида бууба. Александриин портдо хүн зон фестивальда хабаадагшадые сэдьхэл доһолгомо халуунаар угтажа байба. Залуушуул, студентнэрэй Москвада болоһон фестивальда Египедэй түлөөлэгшэдэй хабаадаһаниинь ехэ һайн гэжэ Александриин губернатор хэлээ.

✦ Автомобильна транспортые ашаглаха, мүн тэрэниие хүгжөөхэ талаар дүй дүршэлөө андалдахаяа социалистическэ оронуудай түлөөлэгшэд Софида уласхоорондын конференци хэжэ байна. Советскэ Союзай, КНР-эй, Чехословакиин, Польшын, Венгриин, ГДР-эй, Румыниин, Албаниин, Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Болгариин түлөөлэг энэ конференцидэ хабаадана.

✦Эб найрамдалай түлөө тэмс шэдэй немецкэ соведэй уряал эб найрамдалай тала баримта шадай уласхоорондын хүдэлө элитэ ажал-ябуулагша, Эб найра далай Бүхэдэлхэйн Соведэй ви түрүүлэгшэ Джеймс Эндикотт шэ Германска Демократическа Р публика айлшаар ерээ.

✦«Телеграф» газетын мэдээс нэй ёһоор, Москвада болоһон луушуул, студентнэрэй VI ф тивальһаа бусажа ерэһэн Л ванай залуушуулай деле циин гэшүүдэй паспортыень, м бэеын үнэмшэлгые Ливанай за гаархид хуряажа абаа.

✦Вьетнамай Демократиче Республикын президент Хо Ш Мин Румынида айлшалаад, авг тын 21-дэ Бухарестһээ Совет Союз мордоо. Румыниин хүдэл ришэдэй партиин нэгэдэхи сек тарь Г. Георгиу-Деж, Министр дэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ки Стойка, ниислэл хотын олон м ган ажалшад Хо Ши Миные м дохуулаа.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем —24-74 корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для международных переговоров — 16.

Н 00502. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР З. № 1436